

Pedagógiai program

Alsópáhoki Szivárvány Óvoda
Alsópáhok, Fő utca 41.

*Készítette: Az Alsópáhoki Szivárvány Óvoda
nevelőtestülete*

Intézmény OM - azonosítója: 202295	..... igazgató aláírás ph.
Legitimációs eljárás	
1/2025-2026. (2025.09.01.) határozatszámom elfogadta: ..... nevelőtestület nevében	
jóváhagyta: ..... fenntartó Ph.	
Érvényes: A kihirdetés napjától: 2025.09.01. - visszavonásig	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: http://www.alsopahoki-ovoda.hu/	

TARTALOMJEGYZÉK

1. Törvényi hivatkozások	5
2. Az óvoda adatai	6
2. 1. Pedagógiai Programunk rendszerábrája.....	8
3. Pedagógiai Programunk célfejezete.....	9
3. 1. Óvodai nevelésünk célja	9
3. 2. A nevelési célhoz kapcsolódó feladatok	9
3. 3. Programunk és nevelőmunkánk alapelvei	9
3. 4. Gyermekkép.....	10
3. 5. Óvodakép	10
3. 6. Óvodánk arculata	11
3. 7. Pedagógusképünk	12
4. Nevelésünk alapvető keretei.....	13
4. 1. Egészségfejlesztési program, az egészséges életmód kialakítása	13
4. 1. 1. Az alábbi jogszabályok felhasználásával készült:.....	13
4. 1. 2. Bevezetés.....	13
4. 1. 3. Az egészségfejlesztés céljai, feladatai.....	14
4. 1. 3. 1. Szomatikus egészségfejlesztési feladatok	15
4. 1. 3. 2. Pszichohigiénés egészségfejlesztés	21
4. 1. 3. 3. Szociohigiénés egészségfejlesztés	23
4. 1. 5. Rendszeres egészségügyi vizsgálatok, szűrések	24
4. 1. 6. A célok elérését szolgáló legfontosabb feladatok, tevékenységek.....	25
4. 2. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	27
4. 2. 1. A befogadás.....	27
4. 2. 2. A gyermekek érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelése	28
4. 2. 3. Az értékelés és jutalmazás.....	31
4. 3. Anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés	32
4. 3. 1. Inkluzív nevelés.....	32
5. Az óvodai élet megszervezése	35
5. 1. Személyi feltételek.....	35
5. 1. 1. Az óvoda arculatában meghatározó jelentőségűnek tekintjük dolgozóink	35
5. 1. 2. A pedagógiai asszisztens munkáját a gyermekek zavartalan és folyamatos	35

5. 1. 3. A nevelőmunkát segítő dajkák lehetőség szerint rendelkezzenek szakképesítéssel. Kedvességükkel, gyermekszeretetükkel, elfogadó attitűdjükkel legyenek ők is mintaértékűek a gyermekek számára.	35
5. 1. 4. A logopédiai ellátásra, egyéni fejlesztésre szoruló, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása külső szakemberek közreműködésével valósul meg.	36
5. 2. Tárgyi feltételek	36
5. 3. Szervezeti és időkeretek.....	36
5. 4. Napirend.....	37
5. 5. Dokumentumok	37
5. 5. 1. A nevelési program megvalósításához szükséges szakmai dokumentumok:.....	37
5. 6. Kapcsolatok más nevelési szintekkel.....	38
5. 6. 1. Család.....	38
5. 6. 2. Bölcsőde és Iskola.....	39
5. 6. 3. Egészségügyi szervek – védőnő, fogorvos.....	39
5. 6. 4. Pedagógiai Szakszolgálat	39
5. 6. 5. Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	39
5. 6. 6. Egyház.....	40
5. 6. 7. Egyéb.....	40
5. 7. A program bevalásának vizsgálata.....	40
6. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógusok feladatai a fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére	41
6. 1. Játék	41
6. 2. Verselés, mesélés	42
6. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	44
6. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	47
6. 5. Mozgás.....	51
6. 6. A külső világ tevékeny megismerése.....	58
6. 6. 1. A környezet megismerésére nevelés	58
6. 6. 2. . A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése..	63
6. 7. Munka jellegű tevékenységek.....	66
6. 8. Tevékenységben megvalósuló tanulás.....	67
6. 9. A gyermek egyéni fejlődésének mérési-, értékelési rendszere	69
7. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	70

7. 1. A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, - a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosított - ISKOLAKEZDÉSRE felkészítő óvodai foglalkozások	70
8. Az óvoda gyermekvédelmi feladatai, valamint a szociális hátrányok enyhítésére, az esélyegyenlőség biztosítására szolgáló intézkedések	71
8. 1. A gyermekvédelmi tevékenység célja	71
8. 2. Szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőség biztosítása	73
8. 2. 1. Az egyenlő esély biztosítása társadalmi integritásában értendő, vagyis vonatkozik a szociális és/vagy kulturális hátrányokkal küzdő családok gyermekeinek segítésére, illetve a sajátos nevelési igényű gyermekek esélyének kompenzációjára, inkluzív neveléssel.	73
8. 2. 2. Nemzeti és etnikai kisebbség nevelése.....	73
9. Kiemelt figyelmet igénylő gyermek	75
9. 1. Különleges bánásmódot igénylő gyermek	75
9. 1. 1. Sajátos nevelési igényű gyermek	75
9. 1. 2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek.....	77
9. 1. 3. Kiemelten tehetséges gyermekek	77
9. 2. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek (lsd. gyermekvédelem)	78
10. Boldogságóra Alapprogram.....	78
11. Felhasznált irodalom	81
12. Legitimációs záradék	82
13. Melléklet.....	83
1.sz melléklet	83

1. TÖRVÉNYI HIVATKOZÁSOK

Programunk a **363/2012 (XII.17.)** számú Kormány rendelet értelmében, az **Óvodai nevelés országos alapprogramja** alapján készült.

A programkészítéskor az alábbi törvényeket és rendelkezéseket vettük figyelembe.

A pedagógiai program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védeleméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- 15/ 1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és feltételeiről
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 137/2018(VII.25) Kr az ONAP módosításáról
- Nkt. 45. § (2a) bek.
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet 1. mell. III. cím
- Múkr. 7. § (1) bek. a) ac) alpont, 128. § (2) bek., 128. § (3) bek. b)-d) pontok

2. AZ ÓVODA ADATAI

Az óvoda hivatalos elnevezése: *Alsópáhoki Szivárvány Óvoda*

Az óvoda pontos címe, telefonszáma: *Alsópáhok Fő u. 41.*
Tel: 30/575 5143

OM azonosítója: 202295

Az óvoda alapító, irányító, fenntartó szervének a neve, címe, telefonszáma:

Alsópáhok község Önkormányzata
8394 Alsópáhok Fő u. 65.
Tel: 83/344-001

Az intézmény alaptevékenysége: *Óvodai nevelés*
Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása

Az óvoda működési területe: *Alsópáhok és Felsőpáhok községek közigazgatási területe*

Az óvodai csoportok száma: *Három*

Az intézmény típusa: *Óvoda*

Az alapítás éve: *1960.*

Alapító okirat kelte: *2013. január 21.*

Az óvoda vezetője: *Nagyné Györei Éva*

A programot készítette: *Az óvoda nevelőtestülete.*

Óvodánkról

Óvodánk körzeti óvodaként működik, Alsópáhok, Alsópáhok II. ker. (Nemesboldogasszonyfa), Felsőpáhok, és Zalaköszvényes óvodáskorú gyermekeit fogadja. Igény esetén az óvoda férőhely kihasználtságának növelése érdekében fogadjuk a környező településekről óvodánkba jelentkező gyermekeket is.

A nevelőtestület sokéves szakmai tapasztalattal, széleskörű szaktudással rendelkezik, folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak.

Gyermekeink különféle szociális és kulturális háttérrel érkeznek.

A társadalmi élet változásainak következtében egyre több a beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő, részképesség – lemaradással rendelkező és az egészségügyi szokások hiányával érkező kisgyermek.

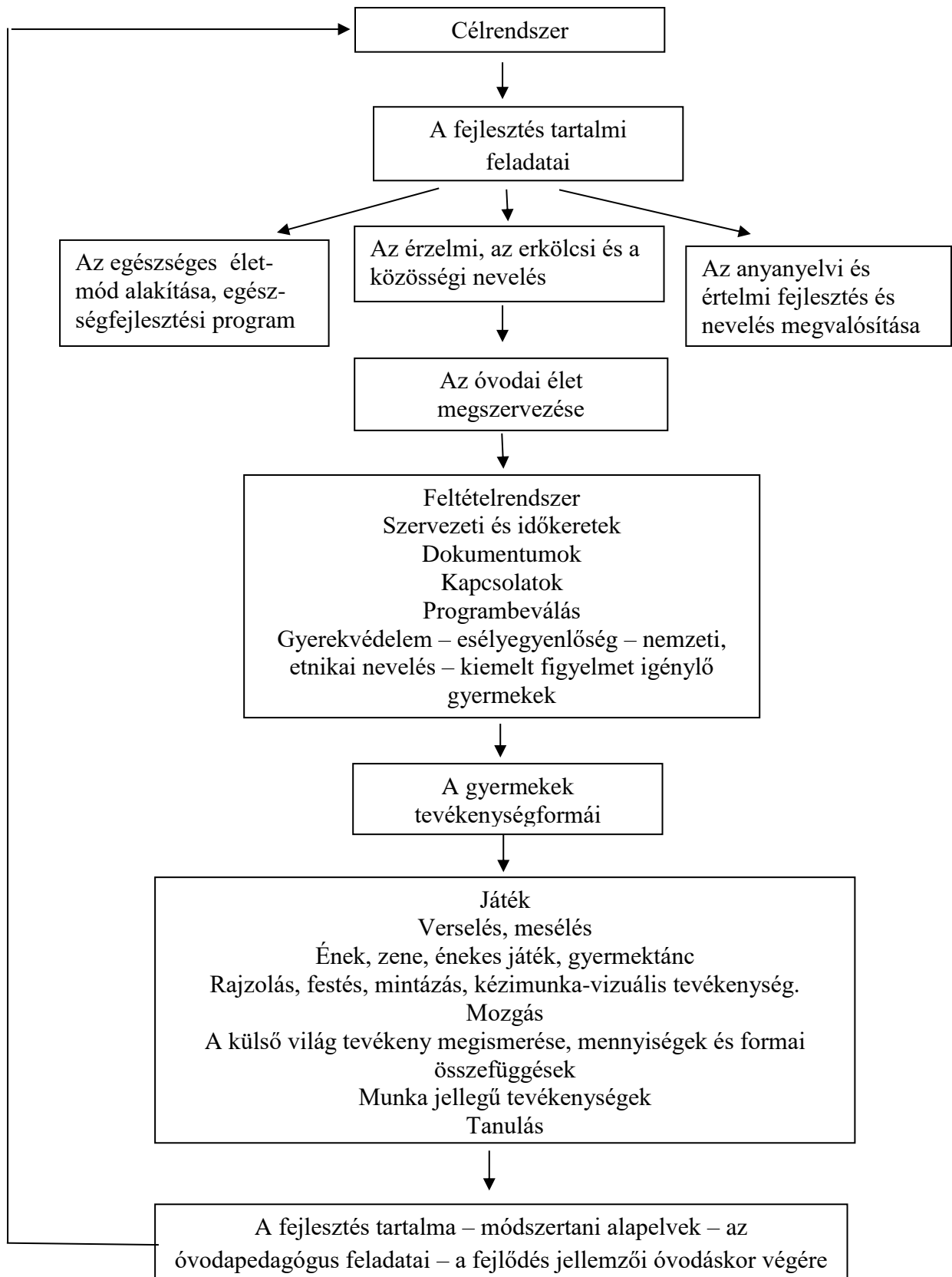
Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyermekek mindenekfelett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg.

Óvodai nevelésünk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján zajlik.

Alternatív pedagógiai programokból vettünk át olyan elemeket, amelyek jól alkalmazhatók a helyi viszonyokat figyelembe véve, megfelelnek a nevelőtestület módszertani elképzeléseinek, a szülők igényeinek és színesebbé, eredményesebbé teszik óvodai nevelésünket.

Óvodai nevelésünk tervezését a gyermekek megismerését, fejlesztését, és a fejlődésük nyomkövetését dokumentumaink szolgálják. Az óvodai nevelés a jóváhagyott pedagógiai programunk alapján valósul meg, és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezzük meg óvodapedagógusaink feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

2. 1. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK RENDSZERÁBRÁJA

3. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK CÉLFEJEZETE

3. 1. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA

A gyermekek egyéni fejlettségéhez, igényeikhez, szükségleteikhez, érési tempójukhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó differenciált személyiségfejlesztés, hátránykompenzálás és tehetséggondozás, valamint a tanuláshoz szükséges képességek és részképességek megalapozása a játékban és szervezett tevékenységekbe ágyazottan.

Sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése.

3. 2. A NEVELÉSI CÉLHOZ KAPCSOLÓDÓ FELADATOK

- Az egészséges életmód korszerű értelmezésével a gyermekek testi- lelki és értelmi képességeinek fejlesztése. A fejlesztéshez esztétikus, rendezett, balesetmentes és célirányos környezet kialakítása, amely a gyermek számára impulzusokat ad a tevékenykedésre
- A mentális és pszichés fejlesztés érdekében az érzelmi biztonság megteremtése
- A gyermekek érdeklődésére-, aktivizálására-, egyéni sajátosságaira-, fejlődési ütemére épülő ismeretnyújtás, készség-, képességfejlesztés.
- Az iskolai élet kezdésére megfelelő biológiai, szociális és pszichikus érettség kialakítása
  - Biológiai érettség: nagy- és finommotoros mozgás-, egyensúlyérzék-, térirány-, vizuális észlelés fejlesztése, auditív információk feldolgozása, keresztcsatornák fejlesztése (vizuális – tapintásos, vizuális – auditív, vizuális – kinesztetikus, auditív – taktilis, interperszonális működés, szem – kéz, szem – láb koordináció)
  - Szociális érettség: érzelmi, akaratú élet formálása, magatartás-, viselkedéskultúra, társas kapcsolatok fejlesztése, felnőttekhez és a tanuláshoz való pozitív viszony alakítása, önállóság fejlesztése, a feladattudat-, feladattartás-, önálló helyzetmegoldásokra való képesség kialakítása
  - Pszichikus érettség: beszédkészség, figyelem, emlékezet, gondolkodás, kreatív képzelet életkornak megfelelő fejlesztése

3. 3. PROGRAMUNK ÉS NEVELŐMUNKÁNK ALAPELVEI

- A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Az óvoda a családi nevelés kiegészítője.
- Az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas, szeretetteljes nevelésben.
- Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására és a tehetséggondozásra.
- Az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket a gyermekek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk.
- A gyermekek jogait, emberi méltóságát tiszteletben tartjuk.
- A gyermekeket előítélet nélkül elfogadjuk, szeretettel, megbecsüléssel és bizalommal övezzük.
- Feladatunknak tartjuk, hogy az óvodapedagógusok és más alkalmazottak személyisége, magatartása, tevékenysége modellt nyújtson a gyermekek számára.
- Törekszünk az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek, hagyományainak megőrzésére.

3. 4. **GYERMEKKÉP**

A 3 – 7 éves életkori szakasz a gyermek fejlődésében, személyisége alakulásában az egész életére meghatározó, megismételhetetlen lehetőségeket rejt.

Az óvodás gyermek gyorsan és intenzíven fejlődő személyiség, fejlődését meghatározzák a veleszületett genetikai adottságok, az érés törvényszerűségei valamint a környezeti hatások.

Életkori sajátosságai és egyéni igényei alapján testi és lelki szükségletei vannak. Testi szükségletei a gondozás, a táplálkozás, a tisztálkodás, az öltözködés, a mozgás, a pihenés. Lelki szükségletei a szeretet, az érzelmi biztonság, a türelem, a megértés, az elfogadás, a tisztelet. Az óvoda nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának.

Az óvodás gyermek jellemzője a sokirányú érdeklődés a környező világ megismerésére. Mozgásigénye kielégítése során fejlődik érzékelése, észlelése, alakulnak akarati tulajdonságai és szociális képességei. Alapvető tevékenysége a játék, mely sokoldalú tapasztalást biztosít számára, csiszolódik anyanyelvi kultúrája.

Óvodánkban az óvodáskor végére olyan gyermekeket kívánunk nevelni, akikre jellemző:

- az összerendezett, harmonikus mozgás,
- a nyitott érdeklődés,
- a differenciált érzékelés és észlelés,
- a kialakult testséma, éntudat és téri tájékozottság,
- a tanulás alapját képező szándékos figyelem, feladatértés, feladattartás, és feladattudat,
- együttműködés a társakkal, felnőttekkel,
- kiegyensúlyozottság,
- kötődés a településhez,
- természeti, társadalmi környezet megbecsülése.

Abból a tényből kiindulva, hogy a gyermek szellemi, biológiai, és erkölcsi értelemben is egyedi fejlődő személyiség egyszerre, valamint figyelembe véve, hogy óvodásainknak sajátos, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak, biztosítunk számukra egyformán magas színvonalú szeretetteljes nevelést, melynek során hátrányaik csökkenhetnek, tehetségük kibontakozhat.

3. 5. **ÓVODAKÉP**

A gyermeki tulajdonságok, készségek és képességek alakítása optimális feltételekkel, vidám, boldog, örömteli, szabad, játékos, bizalmas óvodai életben valósulhat meg, minden esetben igazodva a gyermek személyiségéhez, szükségleteihez, képességeihez.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének első színtere a család, az óvoda kiegészíti a család nevelési feladatainak ellátását. Óvodánk nyitott a szülők számára, betekintést nyerhetnek gyermekeik óvodai életébe, szülői értekezletek, fogadó órák, közös programok, nyílt ünnepek alkalmával.

Nevelőtestületünk szakmai tudására, saját emberi erőforrására, adottságára, végzettségére támaszkodva, a mai kor társadalmi igényeinek megfelelően korszerű, a nevelés távlatait is figyelembevevő óvodai nevelőmunkát végez. Alapfeladatunk mintát adni gyermekeink számára az értékes élethez.

Óvodánk az alapvető – óvó, védő, szociális, nevelő személyiségfejlesztő – funkciók minőségi megvalósításával megteremti az iskolai beilleszkedéshez szükséges pszichikus feltételeket.

A gyermekek életkori és egyéni eltéréseit figyelembe véve, differenciált, egyéni bánásmóddal, személyiségükhöz igazodva, a gyermeki jogok tiszteletben tartása mellett gondoskodunk a gyermekek fejlesztéséről, testi és lelki szükségleteik kielégítéséről.

Ösztönözzük a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Migráns, nemzetiségi gyermekek nevelése esetén biztosítjuk az önazonosság megőrzését és ápolását, segítjük társadalmi integrálását.

3. 6. *ÓVODÁNK ARCULATA*

Óvodánk a bölcsőde hiánya miatt az első közösségi nevelést nyújtó intézmény.

A nevelési alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről
- érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről
- a testi, szociális és értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – életkornak megfelelő tevékenységről, különös tekintettel a játékra
- a gyermekek életkorához és egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak, emberi értékek közvetítéséről
- a gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről

Nevelőmunkánk során felhasználjuk az óvodai nevelés több évtizedes, jól működő hagyományait, tapasztalatainkat, tudásunkat, de már a megváltozott hazai körülményekhez igazítjuk óvodánk nevelési modelljét. A csoportokban végzett sokszínű fejlesztőmunkánk során előtérbe helyezzük a mély ember és természetszeretet kialakítását. Arra törekszünk, hogy magabiztos, önálló, alkalmazkodni képes, kreatív gyermekek hagyják el óvodánkat, akik kulturált, életkoruknak megfelelő funkciókkal rendelkeznek.

Nevelőmunkánkban a tevékenységközpontú szemléletre fektetünk hangsúlyt, amely támogatja, segíti:

- a gyermekek egészséges fejlődését
- hátrányaik csökkentését
- tehetségük kibontakoztatását
- egyéni adottságaikra figyelemmel azoknak a képességeknek a kibontakoztatását, amelyek segítik őt az iskolai életre való felkészülésben

3. 7. **PEDAGÓGUSKÉPÜNK**

Meggyőződéssel és hiteles magatartásformával közvetítjük a környezettudatos szemléletet, az egészséges életvitelt és a fenntartható fejlődést, mely magában foglalja az élethosszig tartó tanulást. Egymás kölcsönös tiszteletét kifejező magatartásunkkal, pedagógiai érzékenységünkkel és attitűdünkkel hangsúlyozzuk mintaadó szerepünket. Szakmai megújulásra, fejlődésre törekszünk. Az önképzés és a továbbképzések tapasztalatait megosztjuk egymással, véleményt alkotunk pedagógiai kérdésekről. Célunk az elméleti ismeretek gyakorlatban történő megvalósítása, módszertani útmutatás, ajánlás.

A gyermekek fejlesztése érdekében együtt tervezünk, tapasztalatainkat átadjuk, megosztjuk egymással, nevelési gyakorlatunkat egyeztetjük.

Szakképzett dajkáinkkal közösen teremtjük meg óvodánkban az érzelmi biztonságot, alapozzuk az egészségnevelésből adódó feladatokat.

A felnőtt közösség munkakapcsolatában a megfelelő kommunikációt, a toleranciát és az egyenlő teherviselést hangsúlyozzuk.

4. NEVELÉSÜNK ALAPVETŐ KERETEI

4.1. Az egészséges életmód alakítása. Egészségfejlesztési program

4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

4.3. Az anyanyelvi-, és értelmi fejlesztés és nevelés

4. 1. **EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM, AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD KIALAKÍTÁSA**

4. 1. 1. *Az alábbi jogszabályok felhasználásával készült:*

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet 1. mell. III. cím

4. 1. 2. *Bevezetés*

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszthető. Óvodáskorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, melynek sajátos jellemzői az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságaira vezethetők vissza.

A program elkészítésének célja az, hogy az intézmény használói köréhez, a helyi adottságokhoz igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, mely iránt mindannyian elkötelezettek vagyunk és felelősséggel vállaljuk.

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

A nevelési intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermekek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

A mindennapos működés során kiemelt figyelmet kell fordítani - a gyermek egészségéhez, biztonságához való jogai alapján - a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra. Feladataink az egészségnevelés területén, hogy kialakítsuk az **egészséges életmód** iránti igényt, fejlesszük az életvezetési készségeket, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti, a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk- egészségfejlesztés (promóció) és megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok az alábbi területekre terjednek ki:

- a) az egészséges táplálkozás,
- b) a mindennapi mozgás, testmozgás,
- c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- d) a bántalmazás megelőzése,
- e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- f) a személyi és környezeti higiéné

A teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenció programokba.

Testi és lelki egészség

Az óvodára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Fontos, hogy személyi és tárgyi környezetével az óvoda segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásformáknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek egészségi állapotát javítják. Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel. A pedagógusok feladata, hogy felkészítsék a gyerekeket arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani.

4. 1. 3. Az egészségfejlesztés céljai, feladatai

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet-környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti -, környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyerekeket, és programunkkal a szülők és környék lakóinak környezet-és egészségtudatos magatartását is fejleszteni szeretnénk.

Céljaink:

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus munkakörnyezet kialakítása és védelme.
- Környezettudatos magatartásformák kialakítása
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása.
- Helyes napirend és életrend kialakítása.
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása.
- A szabadidőhasznos eltöltése.
- Testi-lelki egészségvédelem a gyermekek és dolgozók körében.

Feladataink:

- Szomatikus egészségfejlesztés (egészséges életmódra nevelés)
- Pszichohigiénés egészségfejlesztés (lelki egészségfejlesztés)
- Szociohigiénés egészségfejlesztés

4. 1. 3. 1. Szomatikus egészségfejlesztési feladatok

Általános cél és feladat:

A szomatikus nevelés felöleli a test, a szervezet megismerésére, és megismertetésére vonatkozó nevelési feladatot, mint az egészség megvédésének, a tudatos egészségvédő magatartás ismereti alapját, továbbá a mentálhigiénét és a mozgásszokások alakítását.

Óvodai nevelésünk megvalósítja az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazottakat, valamint felöleli a gyermekek egészségvédelmét, egészségfejlesztését, az élet és a testi épség megőrzését.

A szomatikus nevelés területei

- személyi higiénia fejlesztése
- környezeti higiénia fejlesztése
- az egészséges táplálkozás igényének kialakítása
- a betegségek megelőzésére nevelés
- napi rendszeres testmozgás, testedzés
- balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás

Személyi higiénia fejlesztése:

A személyi higiénés nevelés magában foglalja a gyermekek testi gondozását, testi szükségleteinek kielégítését és a testi épség védelmét. Ezen a test tisztán tartását értjük, a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását. A legintimebb higiénés tevékenységet, a WC-használatát és a WC-papír használatát.

Fontosnak tartjuk még az egészséges ruházat és helyes öltözködés szokásának alakítását, valamint ruházat higiénáját, tárolási feladatait.

Célunk: a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme

Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

- Minden gyermek számára biztosított a saját személyi felszerelés- jellel ellátott törölköző, fésű, fogmosó felszerelés, tornafelszerelés, ágynemű.
- A gyermeköltözőkben minden gyermek rendelkezésére áll jellel ellátott szekrény (polc), ahol a saját ruházat, váltóruha, cipő tárolása megoldott.
- Tisztálkodáshoz rendelkezünk elegendő számú, a gyerekek méretének megfelelő mosdókagylóval, szappantartóval (folyékony szappanadagolóval), körömkefével.
- A gyermekmosdókban biztosított az elegendő számú gyermek-méretű WC.
- A gyermekek számára biztosított orrtörüléshez, orrfújáshoz a mindig elérhető helyen lévő papír zsebkendő, melynek higiénikus tárolására szintén gondot fordítunk.
- A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége, melyhez a jellel ellátott poharakat elérhető magasságban helyezük el.
- Járványos időszakban fokozottan figyelünk a higiénias szabályok betartására.

Környezeti higiénia fejlesztése

Az egészségnevelés feladatai csak egészséges óvodai környezetben valósulhatnak meg, melynek színterei a csoportszoba és kapcsolódó helyiségek, valamint az óvoda udvara.

Célunk a környezeti higiénia iránti igény, fogékonyság kialakítása a gyermekekben, a környezettudatos, környezetbarát életvitel megalapozása.

Feladatunk az óvoda és szűkebb környezetünkben jelentkező környezetvédő tennivalók felismertetése, pozitív viszony kialakítása környezetünkkel és a környezetvédő magatartás szokásainak kialakítása. Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységekre szoktatás.

A feltételek biztosítása:

- Lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk.
- A gyerekek környezetében lévő, és a gyerekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatók.
- Az eszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük.
- A helyiségekben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét.
- Gondoskodunk a helyiségek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról.
- A portalanítás és porszívózás végzése rendszeres.
- Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk.
- Az óvoda udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét, a füves részek gondozását.
- Udvari eszközeink az EU szabványnak megfelelőek. A játszótéri elemek rendszeres felülvizsgálatáról gondoskodunk.
- Az udvari homokozót időközönként felújítjuk, a homokot évente cseréljük. Napi rendszerességgel frissítéséről a dajkák gondoskodnak.
- Lehetőségeinkhez mérten a homokozó árnyékolását megoldjuk.

Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése előírja, hogy a gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésben, az élettani szükségleteknek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. Az élettani szükségletnek megfelelő étrend biztosításához a táplálkozás- egészségügyi előírások kidolgozása az OÉTI feladata. Az OÉTI elkészítette a táplálkozástudomány mai állásának megfelelő táplálkozás, a rendszeres étkezést biztosító, szervezett ételmezési ellátásra vonatkozó ajánlást. Az ajánlás hatálya kiterjed valamennyi közétkeztetést nyújtó szervre. A közétkeztetők feladata ezen ajánlás szerint az élettani energia- és tápanyagigényeknek megfelelő összetételű és jellegű táplálék biztosítása. A GESZ konyhájában az ételmezésvezető irányításával készítik az ételeket.

Óvodában nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségnevelési feladatait- így az étkezés előkészületeinek lebonyolítása az egészséges táplálkozás megkedveltetése, új ízek, ételféleségek megismertetése.

Célunk, hogy egészségesen táplálkozó felnőtt váljék gyermekeinkből, és a korszerű táplálkozás iránti igényt felkeltsük bennük.

Feladatunk a megfelelő étkezési szokások kialakítása, egészséges táplálkozásra nevelés, és a helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység.

További fontos feladatunk a családdal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén.

A feltételek biztosítása:

- A gyermekekkel közösen végzett előkészületek során biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit a szükséges eszközök (tányérok, evőeszközök, poharak, terítő, szalvéta) megfelelő méretben és mennyiségben elérhető helyen, biztonságosan tárolva rendelkezésre állnak.
- A feltálatl ételek elnevezését megtanítjuk a gyerekeknek, egy-egy ismeretlen étel bevezetésénél törekszünk arra, hogy a gyermek először kóstolja meg, így kedvesítő ismereteket nyújtunk az ételről.
- Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket.
- Megismertetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, tejtermékekkel, a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal.
- Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők támogatásával zöldség és gyümölcsnapokat szervezünk a csoportokban.
- A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését az ételvezetővel történő egyeztetésekkel megoldjuk, fokozott figyelemmel kísérjük (tejérzékeny, lisztérzékeny, stb.) a gyermekek étkezését.
- Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást.
- Fokozott figyelmet fordítunk a gyerekek (közvetett módon a családok) étkezési szokásaira.
- Táplálkozási rendellenesség –túlsúlyos, kórosan válogatós gyerekeknél a családdal való együttműködés fontosságát tartjuk szem előtt.
- Magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése

A betegségek megelőzésére nevelés

Kiemelt óvónői feladat a fertőző betegségek megelőzésére nevelés. A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkeendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása.

Célunk az egészségvédő jó szokások kialakítása.

Feladatunk ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák elsajátítása.

A feltételek biztosítása:

- A minden gyermek számára biztosítjuk a jellel ellátott egyéni tisztálkodási eszközöket (törölköző, fogkefe, fogmosó pohár, fésű) melyek tisztításáról, fertőtlenítéséről rendszeresen, szezonális betegségek időszakában fokozottan figyelünk, elhasználódás esetén gondoskodunk pótlásukról (pl. fogkefe.)
- A higiénés szabályok betartásával, a betegségek megelőzésével kapcsolatos helyes magatartási szokások begyakorlásával biztosítjuk a gyermeki szervezet általános védekezőképességének fokozását, a betegségmegelőzést.
- Szezonális fertőző betegségek megelőzésére- a szülők segítségével - vitaminban gazdag zöldségeket és gyümölcsöket biztosítunk, hangsúlyozzuk ezek fogyasztásának fontosságát.
- Ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk. (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés... stb.)
- A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra.
- Az egészséges gyerekek védelmében az óvodában észlelt megbetegedéskor a gyermeket elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön.
- A betegségből történő felgyógyulásakor a közösségbe való visszatérés szabályait érvényesítjük.
- Rendszeres kapcsolatot tartunk fenn az óvoda védőnőjével, indokolt esetben többszöri szűrést iktatunk be (pl. fejtetvesség)

A mindennapi mozgás megvalósítása

A modern kor és az azzal együtt járó technológiák a felnövekvő nemzedéket mozgásszegény életmódra kényszerítik. A fizikai teljesítmény romlása hosszú távon a szellemi képességek hanyatlásához vezethet.

Ennek megakadályozása, a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése érdekében óvodánk biztosítja a mindennapi mozgást. A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életünket átszövi. A mozgásos versengések során a gyermekek átéli a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezek kezelését is. A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolataik is kiszélesednek.

E nevelési terület a mozgásszervek alakítását, alapvető mozgáskészségek kimunkálását, az önálló testedzésre történő nevelést, a változatos mozgástevékenységek megvalósulását jelenti. Magába foglalja a szervezet edzését, a hideghez, meleghez való szoktatást, a fokozatos fizikai megterhelést, az óvodai testnevelés foglalkozásokat.

Célunk a testmozgás, a szabadban való tartózkodás igényének felkeltése, rendszeres testedzés szokássá alakítása, az egészséges életvitel megalapozása.

Feladatunk a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a természetes mozgáskedv megőrzése, a szervezet edzése, a rendszeres kondicionálás, ezen belül a testi erő és állóképesség fejlesztése, az időjáráshoz való alkalmazkodás és a teherbíró képesség fejlesztése.

A feltételek biztosítása:

- A tornára, a játékos mozgásra teremben és szabad levegőn, eszközzel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk.

- Folyamatos feladatunk a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása, valamint a gyerekek teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, állóképességének nyomon követése.
- A testnevelés foglalkozások szervezésénél a legfőbb alapelveket érvényesítjük, így az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük. Lehetőség szerint szabadban szervezzük ezeket a tevékenységeket, és legnagyobb részben mozgásos játékok keretében valósítjuk meg, a feladatok fokozatos nehezítésével.
- Fokozottan ügyelünk a gyermekek biztonságérzetének kialakítására, a balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására. Elegendő, átlátható helyszín, biztonságos eszközök, jó szellőztetés, tiszta padló.
- Figyelemmel fordulunk a betegségből lábadozó, gyenge fizikumú gyerekek foglalkoztatására, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre.

A mozgásos játékok fejlesztik:

- a gyermekek természetes mozgását és testi képességeit, mint erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés,
- kedvezően befolyásolják a gyermekek teljesítő képességét,
- felerősítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatékonyságát,

Az egészségfejlesztő testmozgás hatékonysága érdekében az alábbi egészségügyi és pedagógiai szempontok figyelembe vétele szükséges a konkrét feladatok megszervezése során:

- Lehetőség szerint minden gyerek minden nap vegyen részt a szervezett mozgásban
- Az eltérő adottságú gyerekek számára is jelentsen sikerélményt a testmozgás (pozitív megerősítés)
- Érvényesüljön a sport személyiség és közösségfejlesztő hatása
- A testmozgás az életkori sajátosságok figyelembe vételével játékos, táncos elemeket is tartalmazzon
- A mindennapi mozgás az életminőség javítását szolgálja
- A napi tevékenység részeként 10-20 perces frissítő mozgás a szabadban
- Tudatos, a nagymozgások, finomotorika, egyensúlyérzék fejlesztésére, a tér mozgásos megismerésére irányuló mozgások
- Kondicionális (erő, gyorsaság, állóképesség) és koordinációs képességek fejlesztése
- A prevenció torna biztosítása
- A mozgásos játékeszközök biztonságos használatának életkori szinten történő megismertetése

Balesetek megelőzésére nevelés és elsősegélynyújtás

Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése, és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

Gyermekbalesetnek minősül minden olyan baleset, ami akkor történik, amikor a gyermek az óvoda felügyelete alatt áll. A gyermek testi épségének megővására és erkölcsi védelméről történő gondoskodás az óvodába történő belépéstől annak jogszerű elhagyásáig tart, valamint kiterjed óvodán kívül tartott programok idejére is.

Célunk a gyermekek egészségének és testi épségének védelme.

Feladatunk egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek nyújtása, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, ellenőrzés, folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

- Év elején és a továbbiakban szükség szerint megbeszéljük a z óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat.
- Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése végett szükség van.
- Megismertetjük gyermekeinkkel a játék és taneszközök, valamint a tevékenységek során használt egyéb eszközök biztonságos használatát. Az eszközök használatának biztonságossá tétele gyakorlással történik (pl.: olló, tű, kés, villa).
- A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyerekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk.
- Hasonló pedagógiai tudatossággal, szituációs játékok kezdeményezésével fordulunk a háztartásokban található háztartási gépek használatára vonatkozó szabályok megismertetése felé.
- Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb, a balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról.

Ez minden óvodai dolgozó kötelessége!

Az óvodában biztosított az óvodai elsősegélynyújtó alapfelszerelés.

Az óvoda, és az óvodapedagógus feladatai:

- A 20/2012. (VIII.31.) rendelet 168. §-a rögzíti, hogy a nevelési-oktatási intézményben a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek, tanulók felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira.
- Olyan környezetet kell teremteni, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására, és fejleszteni kell a gyermek, a tanuló biztonságra törekvő viselkedését.
- Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt értesíteni kell.
- Az óvoda alapdokumentumaiban rögzíteni kell az intézményi védő, óvó előírásokat.
- A nevelési-oktatási intézményben bekövetkezett tanuló- és gyermekbaleseteket nyilván kell tartani. A nyolc napon túl gyógyuló sérüléssel járó tanuló- és gyermekbaleseteket haladéktalanul ki kell vizsgálni.
- Az óvodának lehetővé kell tenni a szülői szervezet, közösség részvételét a gyermekbalesetek kivizsgálásában.
- Az intézménynek meg kell tenni a szükséges intézkedéseket a hasonló balesetek megelőzésére.

4. 1. 3. 2. Pszichohigiénés egészségfejlesztés

A testi, lelki mentális egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermekek környezetéhez történő alkalmazkodást, és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére.

A Nkt.62.§ (1) bekezdés g) pontja értelmében a pedagógus kötelessége, hogy a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében megtegyen minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő- és szükség esetén más szakemberek- bevonásával.

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves része. A lelki egészség érdekében törekszünk az optimális napirend, a szellemi munka higiénéjének megvalósítására, továbbá az egészséges életmód elveinek megfelelő életvitel igényének kialakítására.

Általános cél olyan személyiség kialakítása, mely alkalmassá teszi társadalmi feladatainak maradéktalan teljesítésére, miközben önmagával belső harmóniára és környezetével (természeti és társadalmi) pszichoszociális egyensúlyra törekszik.

Feladata a gyermekek szociális biztonságának, adottságainak, képességeinek, törekvéseinek, személyiségtulajdonságainak szabad kibontakozásának elősegítése, a tartós pszichés stressz feldolgozását, a harmonikus társkapcsolatok és az empátiás készség alakítását.

A pszichohigiénés egészségfejlesztés területei

- Egészséges életvezetés
- Stresszelhárítás
- Egészségre káros szokások kialakulásának megelőzése
- Érzelmi nevelés

Egészséges életvezetés

Az egészséges életvezetés óvodai tartalma az egészséges életmód szabályainak megtartását, a társas kapcsolatok zavarainak megelőzését, a korai prevenciót és az egészségtelen szokások korrekcióját jelenti.

Célunk, megóvni a gyermeket az idegrendszerére ható káros hatásoktól.

Feladatunk az egészséges személyiségfejlődés biztosítása, a gyermek idegrendszerének és lelki életének megóvása a káros hatásoktól, az idegrendszeri-pszichés túlterheléstől, kimerültségtől.

A feltételek biztosítása:

- Óvodai napirendünk kialakításánál minden esetben arra törekszünk, hogy biztosítsa a folyamatosságot, ugyanakkor rugalmas legyen.
- A napirend egyes tevékenységei biztosítják a gyermekek számára a cselekvés és a pihenés lehetőségét.
- A rendszeresen visszatérő és ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot jelentenek a gyermekek számára.

- Törekszünk a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok kiépítésére és megőrzésére, az antiszociális viselkedésmódokat igyekszünk megelőzni és kirekeszteni (düh, harag, agresszió)
- Minden adódó lehetőséget kihasználunk, mellyel a családi életre nevelést elősegítjük. Így hangsúlyozzuk a családi munkamegosztás fontosságát, az apai és anyai hivatás szépségét.

Stressz-elhárítás

A stressz a szervezetnek a külső ingerekre adott válaszreakciója, a szervezet alkalmazkodó képessége, amely véges és kimeríthető. Elhárításának fontossága a károsodást előidéző, idegrendszert megterhelő, viselkedési zavarokat, pszichoszomatikus panaszokat okozó hatások elhárításában rejlik.

Célunk az idegrendszeri,- lelki egészségvédelem.

Feladatunk a stresszt okozó helyzetek kiküszöbölése (a stressz -hatások és helyzetek elkerülésével), illetve a stressz- hatások kompenzációja.

A feltételek biztosítása:

- Törekszünk rá, hogy az óvoda külső és belső terei biztonságot sugározzanak, berendezési tárgyai a gyerekek méretéhez igazodjanak.
- Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a folyamatos erős zajforrás, vibráló fény.
- Napirendünk minden esetben biztosítja a rendszerességet és a rugalmasságot. Kerüljük a sűrűtést és a várakozást.
- A konfliktusokat igyekszünk csökkenteni, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót.
- Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

Egészségre káros szokások mellőzése

A pszichohigiénés nevelési feladatok körébe tartozik az egészségre káros szokások (alkoholfogyasztás, dohányzás), az indokolatlan mértékű gyógyszerfogyasztás és az egyre terjedő drogfogyasztás, az elhízás és a cukorbetegség megelőzése.

Célunk, hogy olyan egészségvédő modellt ismertessünk meg a gyermekekkel, mely későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

Feladatunk, hogy a gyermekek megismerjék az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez vezető tevékenységeket, a helyes táplálkozás a testedzés, a személyi és környezeti higiénia fontosságát.

Legjobb propaganda a jó példa, a helyes életvitel és harmonikus, derűs létünk.

Érzelmi nevelés

Az óvodás korú gyermek jellemző tulajdonsága, a magatartás érzelmi vezéreltsége. Ezért elengedhetetlen, hogy az óvodai élet során biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

Célunk az elvárt érzelmi, erkölcsi és közösségi normáknak megfelelő személyiségjegyek, viselkedési formák kialakítása.

Feladatunk a gyermek képességeinek fejlesztésével optimális érzelmi és szociális attitűd megalapozása. A szeretet, a tisztelet közvetítésével érzelmi biztonság megteremtése, mely elősegíti az önbizalom, a pozitív én-kép kialakulását.

A feltételek biztosítása:

- Kiemelt feladatunk a gyermekek beilleszkedési képességének elősegítése, csoportba történő integrációja.
- Különös gonddal figyelünk a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyerekek beilleszkedésére.
- A csoportban történő alkalmazkodás képességének fejlesztése fontos feladat, ilyen az egészségvédő, szabálykövető magatartás, a természeti és társadalmi feltételekhez alkalmazkodó viselkedés kialakítása, az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, az udvarias viselkedés, az együttműködés elfogadása.
- Teljes óvodai nevelésünket áthatja a gyermek-felnőtt kapcsolatra jellemző, egymás tiszteletére épülő, bizalmas, tapintatos és elfogadó viselkedése és a szeretet.
- Törekszünk arra, hogy a gyermekek egymás közötti kapcsolatában is jelen legyenek ezek az értékek.

4. 1. 3. 3. Szociohigiénés egészségfejlesztés

A szociohigiénés egészségfejlesztés az egészségnevelésnek a társas együttélésből adódó feladatait öleli fel. A társas, közösségi együttélést közös értékrend, közös cél és cselekvés jellemzi. Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezett közössége, amely szociális nevelő funkciója körében a társas-társadalmi életének beszabályozását végzi.

Célunk, hogy a gyermeket a közösségbe való beilleszkedésre, alkalmazkodásra, együttműködésben való részvételre neveljük.

Feladatunk: Kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok alakítása az egyén és a közösség között, a konfliktusok megoldása. A személyiség kreatív kibontakoztatásával - megfelelő mintát követve- utánzás, azonosulás, belsővé válás után ösztönzéssel, motivációval - olyan szokások kialakítása, melyek segítik a más társadalmi közösségbe való beilleszkedést.

A szociohigiénés egészségfejlesztés területei:

- Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés
- Egészségpropaganda

4. 1. 4. Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés

Célunk a gyerekek közösségbe való befogadása, egyenértékű emberként való elfogadása, szeretetteljes együttműködésen alapuló óvodai légkör megteremtése.

Az óvodai integrált nevelés célja, hogy az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján a 3-7 éves integrálható fogyatékos vagy szociális hátránnyal küzdő gyerekek számára a részükre biztosított folyamatos és speciális fejlesztés

mellett a gyermeki jogokat gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg az iskolai életre éretté váljanak.

Feladatunk a másság elfogadtatása, annak tudatosítása, hogy minden gyermeket ugyanazok a jogok illetik meg, származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérüléseire tekintet nélkül!

Az óvodai nevelés azon fogyatékos gyermekek részére nyújt adekvát fejlesztési lehetőséget, akik önkiszolgálásra képesek, fogyatékoságuk olyan mértékű, hogy a közösségi nevelés feltételei között be tudjanak illeszkedni, ismereteik, jártasságaik, készségeik fejleszthetők.

A feltételek biztosítása:

- Biztosítjuk a biztonságos, szeretetteljes légkört, és az önérvényesítés helyes szabályainak kialakításán túl az egymáshoz való alkalmazkodás helyes módját következetesen betartjuk.
- Törekszünk arra, hogy a szervezett óvodai programokban minden gyermek hasonló jogokkal és eséllyel vehessen részt, ennek segítése minden óvodapedagógus feladata.
- A törvényben megfogalmazottak szerint nyitottak vagyunk az integráló nevelés feladataira, intézményünk objektív lehetőségeit szem előtt tartva.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez a megfelelő szakemberek segítségét igénybe vesszük.

Egészségpropaganda

Az egészségpropaganda az egészségpolitikai intézkedések széles körű terjesztését, a szociálpolitikai határozatok, döntések megértését, megkedveltetését, a megvalósításra irányuló mozgósítást, és az egészségügyi ellátás felesleges igénybevételének elkerülésére irányuló felvilágosítást is jelenti.

A betegségek korai felismerése, a szűrővizsgálatokra történő mozgósítás, az időszakos és rendszeres gondozás igénybevétele az egyén és a társadalom egészség-védelmének, az egészségfejlesztésnek a feladata.

Az óvodában az egészségpropaganda elsősorban a szülők felé irányul. Segítségével az óvoda valamint a szülői ház egészségnevelésének összehangolására törekszünk (pl: dohányzás, drog, alkoholizmus elleni propaganda, a szív védelme, az egészséges táplálkozásra való figyelem felhívás, stb ...).

Célunk a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.

Feladatunk modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása, egészségpropaganda a szülők körében.

4. 1. 5. Rendszeres egészségügyi vizsgálatok, szűrések

A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése az intézményvezető feladata az SZMSZ –ben leírtak alapján. Lehetőség szerint évente egyszer fogászati és általános szűrővizsgálat megszervezése javasolt.

4. 1. 6. A célok elérését szolgáló legfontosabb feladatok, tevékenységek

Feladat	A tevékenység tartalma
Természeti környezettel kapcsolatos anyagok feldolgozása képességfejlesztő tevékenységekkel	<ul style="list-style-type: none"> • Az természet folyamatos megfigyelése az évszakok változásával kapcsolatban. • Az időjárás jellegzetességeinek követése. • Hazánk növény és állatvilágának bemutatása. • Gyümölcsök, zöldségek megismertetése, megszerettetése. • Természetvédelmi jeles napok megünneplése. • Ismerkedés saját testünkkel, testrészek, érzékszervek funkcióinak megismertetése.
Társadalmi környezettel kapcsolatos anyag feldolgozása képességfejlesztő tevékenységekkel	<ul style="list-style-type: none"> • Lakóhelyünk megismerése • Nemzeti ünnepeink, hagyományaink megismerése, megünneplése. • Orvos gyógyító munkájának megismerése, látogatás a gyógyszertárba. • Könyvtárlátogatás • Lakóhelyünk templomának megismerése • Közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök. (utazás Dóttóval, autóbusszal)
Személyes higiéné elsajátítása	Helyes szokások kialakítása az étkezések, az öltözködés, a tisztálkodás, a testápolás és az illemhely használatával kapcsolatban.
Egészséges étkezés	<ul style="list-style-type: none"> • Hetente tartunk vitaminnapot a szülők segítségével ahol a gyermekek friss gyümölcsöket és időnként friss zöldségeket fogyaszthatnak. • Évente egyszer egészséghetet szervezünk ahol az egészséges táplálkozásra, és a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek figyelmét.
Az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése	<ul style="list-style-type: none"> • A rossz minőségű levegő, a szmog fogalmának, okainak megismertetése. • A vízszennyezés következményeinek ismertetése
A sokoldalú mozgás lehetőségének biztosítása	<ul style="list-style-type: none"> • Hetente kötelező szervezett mozgás a tornaszobában, ahol megvalósul az eszközökkel végzett képességfejlesztés.

Feladat	A tevékenység tartalma
	<ul style="list-style-type: none"> • Mindennapi szabad mozgás beillesztése a napirendbe – időjárástól függően az udvaron vagy a tornaszobában. • Mozgással kísért énekes játékok, drámajátékok szervezése. • Élményszerző séták és kirándulások az óvoda szűkebb és tágabb környezetében
Környezettudatos életmód elemeinek szocializációja	<ul style="list-style-type: none"> • Természetbarát anyagok használatának népszerűsítése. • Újrahasznosítás, szelektív szemétgyűjtés • Természeti környezetünk védelme, óvása. (szemétszedés, madáretetés stb.) • Energiatakarékosság (víz, villany) fontosságának folyamatos hangsúlyozása.
Egészségkárosító szerek egészségi kockázatának tudatosítása	<ul style="list-style-type: none"> • Dohányzás megelőzési programban való részvétel a nagycsoportosokkal.
Csoportszoba, öltözők, folyosók mellékhelyiségek, udvar tisztasága	<ul style="list-style-type: none"> • Az óvoda helyiségeinek takarítása napi rendszerességgel, illetve szükség szerint gyakrabban. (dajkák) • Mellékhelyiségek folyamatos fertőtlenítése tisztántartása, tisztálkodási szerek biztosítása. • Törölközők, ágyneműk rendszeres mosása. • Az udvar tisztántartása, gondozása, évszaknak megfelelő feladatok ellátása. (seprés, lombgyűjtés, fűnyírás, locsolás, homokozók karbantartása, hó eltakarítás, balesetmentesítés)
Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása	<ul style="list-style-type: none"> • Évszakonként rövid kirándulások, séták az óvoda közelében. • Háziállatok természetes környezetben történő megfigyelése. • Mezőgazdasági munkák megfigyelése. • Részvétel szüreten. • Helyi intézmények munkájának megfigyelése. • Foglalkozások megfigyelése, megismerése. • Tapasztalat és élményszerző kirándulások a környező településeken (reptér, vasútállomás, hajó kikötő, Festetics Imre Állatpark, Hévízi tó, piac látogatás Keszthelyen, Hévíz, Tűzoltóság) • Évente egy nagy kirándulás szervezése a szülőkkel közösen.
Hulladékgyűjtés	<ul style="list-style-type: none"> • Évente kétszer papírgyűjtést szervezünk

Feladat	A tevékenység tartalma
	<ul style="list-style-type: none"> • Nagycsoportban megismertetjük a gyermekekkel a szelektív hulladékgyűjtést, az ehhez használatos színes konténereket.
Baleset megelőzési intézkedések	<ul style="list-style-type: none"> • Minden csoportban rendszeresen balesetvédelmi oktatást tartunk a gyermekeknek. • Az óvodai udvari játékok folyamatos ellenőrzése. • Elsősegélynyújtás tárgyi és személyi feltételeinek biztosítása.

4. 2. ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

4. 2. 1. A befogadás

Az óvodai nevelés feladata olyan nevelési módszerek, eljárások alkalmazása, amelyek megkönnyítik a gyermekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez, biztonságot és nyugalmat adnak.

A 2011.évi CXC tv. alapján a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a 3.életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson köteles részt venni.

Felvehető az a gyermek aki a felvételtől számított fél éven belül eléri a harmadik életévét.

Jelentős empátiát, türelmet kíván az újonnan érkező gyermekek fogadása. Óvodánkban a befogadást a fokozatosság jellemzi. A szülők és a gyerekek első alkalommal a beíratásnál találkoznak az óvodával és a leendő óvó nénivel.

Az első nap az óvodában nagy megpróbáltatás mind a szülő, mind a gyermek számára. Először csak 1-2 órát töltenek el a gyerekek a csoportban szüleik nélkül. Ilyenkor ajándékokkal kedveskedünk nekik, ami megkönnyíti a szülőktől való elválást. Az első nap reggelén már találkoznak mindkét óvónővel és a dajkával is. Így az egyik óvónő az újonnan érkező gyermekeknek mutatja meg a játékokat, a pajtasokat, a másik óvónő pedig a csoport többi tagjával foglalkozik.

Az első héten a gyermekek csak délig maradnak az óvodában, második héten próbáljuk meg az altatást.

Sok gyermeknél problémát okoz, hogy az óvodában kell aludnia és nem otthon a megszokott környezetben. Sok törődést, figyelmet és simogatást igényelnek ezek a gyerekek. Elhozhatják otthonról kedvenc alvókájukat, ami talán megkönnyíti a pihenést. Minden nap mesével ringatjuk álomba gyermekeinket.

A gyermekeknek általában két hétre van szükségük az óvoda elfogadásához. Persze vannak kivételek is akiknél ez az időszak akár hónapokra is kitolódhat. Fontos velük szemben a türelem és, hogy érezzék, itt mindenki szereti őket.

Az óvodapedagógus feladatai

- Folyamatosan alakítsa ki a gyermekek pozitív kötődését, erősítse érzelmi biztonságérzetét
- Reggelként úgy fogadja személyesen az érkező gyermekeket, hogy érezzék elfogadják és szeretik, várják az óvodában
- Az első szülői értekezlet keretében nyújtson részletes tájékoztatást az óvoda szokás- és szabályrendszeréről, a napi tevékenységekről, nevelési feladatokról.
- A gyermekek megismerése, beszoktatása, eredményes nevelése érdekében törekedjen a tartalmas együttműködés kialakítására a szülőkkel.
- Az egy csoportban dolgozó óvodapedagógusok a dajkát és pedagógiai asszisztenst is bevonva közösen készüljenek az új gyermekek fogadására (játékok előkészítése, jelek elhelyezése, dekoráció készítése, befogadási ajándék készítése). Szeretetteljes magatartással, egyéni bánásmód érvényesítésével (ölbeli játékok, éneklés, együtt tevékenykedés, mesélés) törekedjenek érzelmi kötődés kialakítására.
- Az érdektelen, bátortalan, visszahúzó, agresszív gyerekek befogadására, nevelésére fordítsanak fokozott figyelmet.
- Különös gyengédséggel foglalkozzanak a délutáni pihenésnél az ezt igénylő gyerekekkel.
- Befogadás idején mindkét óvónő várja a gyermekeket
- Már a befogadást megelőző időszakban nyílt nap szervezésével segítse a gyermekek ismerkedését az óvodával
- A nyár folyamán levéllel, ajándékkal pl.: báb, stb – a befogadást segítő tanácsokkal próbálja elősegíteni a zökkenőmentes óvodakezdet.

4. 2. 2. A gyermekek érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelése

A magatartás érzelmi vezéreltsége az óvodáskorú gyermek egyik jellemző tulajdonsága, ezért elengedhetetlen, hogy az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettelgi légkör vegye körül. Ehhez szükséges, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket;

- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze;
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret az önértékesítő mellett, az önkifejező törekvéseinek is;
- Az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégítse természetes társas szükségleteit, nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére;

A csoport közösséggé szerveződésében, a gyermekek az intézményhez való érzelmi kötődésének kialakulásában fontos szerepet játszanak a hagyományok, a közösen szervezett programok, melyek egy része a szülők bevonásával az óvoda még nyitottabbá tételének szellemében zajlik.

Ünnepek, jeles napok, hagyományok

Az ünnep	Ideje	Felelőse	Megvalósítás módja
Zene világnapja	okt. 1.	csoportban dolgozó óvónők	Az óvoda tornatermében az előző nevelési évben meghatározott

			tematika alapján hívott fellépők műsorának meghallgatása, majd közös zenélés, éneklés, tánc.
Állatok világnapja	okt. 4.	csoportban dolgozó óvónők	Csoportonként az életkori sajátosságoknak megfelelő tevékenység.
Mikulás	dec.06.	csoportban dolgozó óvónők	Meglepetés műsort szervezünk a gyermekeknek. A helyükre visszaérkezve várja őket a Mikulás ajándéka.
Adventi készülődés	dec.18.	csoportban dolgozó óvónők	A nagycsoportosok karácsonyi műsorának megtekintése után a szülők és a gyermekek közösen az ünnephez kapcsolódó ajándék és dekoráció készítésében vesznek részt az óvónők vezetésével.
Karácsony az óvodában	dec.19.	csoportban dolgozó óvónők, dajkák	Minden csoportban karácsonyfát állítunk, amelyet előző este díszítünk fel. Reggel a karácsonyfa és a csoport ajándékai már várják a gyerekeket. Mikor mindenki megérkezik dalokkal, versekkel köszöntjük az ünnepet, majd a gyermekek kibonthatják és birtokba vehetik a játékokat.
Farsang	febr. 07.	csoportban dolgozó óvónők Sz.K.	A Művelődési házban jelmezes felvonulást tartunk, amelyre minden gyermek meghívhatja a családját. Meglepetésműsor, zene tánc szórakoztatja a gyermekeket.
Nőnap	márc. 8.	csoportvezető óvónők	Lányok köszöntése saját készítésű ajándékkal, virággal.
Márc. 15. Nemzeti ünnep	márc.13.	csoportban dolgozó óvónők	Csoportonként az életkori sajátosságok figyelembevételével szervezett tevékenységbe ágyazott megemlékezés
Húsvét	ápr. 09.	csoportban dolgozó óvónők, dajkák	Minden gyermek édességet kap ajándékba, melyet az általuk készített fészekbe hoz a „nyuszi”. A várakozás idejét tréfás, játékos feladatokkal énekléssel töltjük ki.
Anyák napja	ápr. 30.	csoportban dolgozó óvónők, dajkák	Az év közben tanult versekkel, énekekkel, játékokkal köszöntik az édesanyákat a gyerekek, majd átadják az általuk készített ajándékokat. Ezt követően süteménnyel és üdítővel is megkínálja mindenki az anyukáját.
Nyílt nap leendő óvodásoknak	máj.04.	óvodavezető, óvónők, dajkák,	Szüleikkel együtt meghívjuk az óvoda körzetébe tartozó óvodába

		ped. asszisztens	beíratható korú gyermekeket. Betekinthetnek, sőt be is kapcsolódhatnak a csoportokban folyó tevékenységekbe. Megismerkedhetnek az óvoda épületével, udvarával, az ott dolgozó felnőttekkel. Tízóráival, óvónők által készített ajándékokkal kedveskedünk a leendő óvodásoknak.
Környezettudatos ság és fenntarthatóság hete	ápr.20-24.	csoportvezető óvónők	Életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezve óvoda illetve csoport szinten.
Föld napja	ápr. 24.	csoportvezető óvónők	Növények ültetése
Madarak és fák napja	máj. 10.	csoportvezető óvónők	Csoportonként életkori sajátosságokat figyelembe véve, tervezve.
Évzáró, ballagás	máj. 29.	nagycsoportos óvónők	Az óvoda tornatermében évzáró műsorral búcsúznak az óvodától az iskolába menő gyermekek.
Kirándulás, gyermeknap	máj. 15- máj. 31 között	csoportban dolgozó óvónők, Sz.K.	Gyermeknap alkalmából kirándulással, a kiránduláson szervezett programmal, ajándékokkal kedveskednek a gyermekeknek a szülők és óvodapedagógusok.
Születésnapok, névnapok ünneplése	változó	csoportvezető óvónők	A csoportban kialakult, szülőkkel egyeztetett módon.

Olyan óvodai élet szervezésére törekszünk, mely során lehetővé válik a szocializációt segítő közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak fejlődése, a szokás- és normarendszer megalapozása.

Fontos, hogy a gyermek kíváncsiságára, nyitottságára alapozva az óvoda segítse az óvodást, hogy megismerhesse szűkebb és tágabb (természeti és emberi) környezetét, amely a családhoz, a szülőföldhöz kötődés alapja. Ez egyben megalapozza nemzeti identitástudatát, hazaszeretetét. Törekszünk arra, hogy az óvoda összes alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű legyen.

Célunk a gyermekek egyéni értékeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján. Szülői igény esetén nem korlátozzuk, hanem támogatjuk a szabad vallásgyakorlatot.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében jelentős az óvoda együtt működő szerepe a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodapedagógus feladatai

- A családi nevelésre támaszkodva, a családdal szorosan együttműködve, sajátosságaikat, szokásaikat figyelembe véve intervenciós gyakorlatot érvényesítsen.

- Törekedjen arra, hogy a gyermekeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék; érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör vegye körül a befogadástól az óvodás kor végéig.
- Segítse a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek
- Pozitív érzelmi töltésű kapcsolatot alakítson ki gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek között.
- Érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességeket formáljon és erősítsen meg, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőség elfogadását segítse: Nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól
- A konfliktushelyzetek békés, mindkét fél számára elfogadható megoldását inspirálja.
- Szervezzen a szocializáció szempontjából meghatározó, közös élményeken alapuló tevékenységeket a gyermekek részére:
  - az erkölcsi tulajdonságaik (pl. együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség stb.)
  - az akaratuk (ezen belül: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat)
  - szokás- és normarendszerük megalapozása érdekében

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz és a felnőttekhez; társas kapcsolataik pozitív irányba fejlődnek (gyermek-pedagógus, gyermek-gyermek, gyermek-dajka)
- Segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival
- Érdeklődnek társaik iránt
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják
- Ismerik saját értékeiket, de hiányosságaikat is meg tudják fogalmazni
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat
- Tudják ki az, aki a csoportból hiányzik betegség miatt
- Közös tevékenységekben aktívan vesznek részt
- Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat
- Figyelmesekek, türelmesek egymással, a konfliktushelyzeteket mindkét fél számára elfogadhatóan próbálják megoldani
- Képesek az együttműködésre
- Képesek az életkornak megfelelő önuralomra, önfegyelemre, kitartásra
- Szeretik és koruknak megfelelően védik közvetlen környezetüket, a természetet, tiszteletben tartják az élővilágot; növényeket, állatokat

4. 2. 3. Az értékelés és jutalmazás

Értékelés, jutalmazás során a gyermek helyes megnyilvánulásainak kialakítására, megerősítésére, pozitív motiváció biztosítására törekszünk.

Az óvodapedagógus feladatai

- Alkalmazza az értékelést személyiségformáló, közösségalkító tényezőként.
A pozitív értékelés legyen az elsődleges: a jutalmazás és ennek előlegezett formája, a biztatás. Ezzel erősítse leginkább a gyermek helyes megnyilvánulásait, és ezzel alakítsa ki a pozitív motivációkat

- A gyermekek átfogó értékelését végezze el évente minimum két alkalommal a gyermekenként vezetett személyiség lapon, mérései alapján. Elsődleges mérőeszköz a tudatos megfigyelés legyen
- A gyermekek jutalmazásának elvei és formái: Az óvodában alkalmazott jutalmazás a verbális és nonverbális kifejezések, és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt-megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása. A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású

4. 3. **ANYANYELVI ÉS ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS**

4. 3. 1. *Inkluzív nevelés*

Az inkluzív pedagógia számunkra azt jelenti, hogy a többségtől bármiben eltérő gyermeket elfogadjuk, és a többi gyermekkel együtt neveljük, befogadjuk.

Pedagógiai törekvéseink célja, hogy hozzásegítsük a gyermeket korunk és társadalmunk kultúrájában való tájékozódáshoz és ezen keresztül a társadalmi beilleszkedéshez. A nevelés, fejlesztés során figyelembe vesszük eltérő fejlődési ütemeiket, egyéni igényeiket.

Az együttnevelés során biztosítjuk:

- az ép gyermekek részéről az előítélet mentességét,
- megértő magatartást,
- segítőkészséget,
- alkalmazkodó képességet,
- különbözőség elfogadását, együtttérzést,
- lehetőséget biztosítunk a tehetség kibontakoztatásához,
- támogatjuk a gyermekek szocializációját,

Célunk:

A későbbi társadalmi integrálódás, a természetes elfogadó attitűd kialakítása, megtapasztalják és megtanulják gyermekeink a segítségnyújtás és az elvárások helyes arányát. Ezáltal a társas kapcsolatok során a gyermekekben kialakul a különbözőség természetesnek tekintése, valamint a másik pozitív tulajdonságainak értékelése.

Feladatunk:

- rugalmas szervezeti keretek kialakítása,
- a gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósítása – szakemberek és a szülők szoros együttműködésével.
- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai, az EGYMI és a Pedagógiai szakszolgálat munkatársai és a szülők megfelelő tájékoztatása a különbözőségről, a befogadásról és az eredményekről, fejlődésről,
- megteremtjük azokat a feltételeket, hogy minden gyermek a maga ütemében, a maga képességei szerint tudjon kibontakozni, fejlődni. A gyermekek megismerése, képességeik felmérése, egyénre tervezett cél és feladat meghatározása.

A differenciálás az óvoda egész napos életrendjének minden mozzanatához kapcsolódik, elősegíti és biztosítja a gyermek jó közérzetét.

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, elsődlegesen a gyermek szabadjátéka által valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelvi és kommunikációs fejlődés alakulásával.

Az értelmi nevelés során a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra alapozva -, valamint élményeire és ismereteire építve változatos tevékenységeket biztosítunk, melyen keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerez természeti és társadalmi környezetéről.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat, az óvodai nevelőtevékenységünk egészében jelen kell, hogy legyen. Szükséges, hogy az anyanyelv fejlesztése, és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – a beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – valósuljon meg az óvodai nevelőmunkánk során. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére kívánatos figyelmet fordítani.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és szervezeten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző élethelyzetekben és tevékenységekben való gyakorlása; másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és alkotóképesség fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai

- Rendszerezze, bővítse a gyermekek spontán szerzett ismereteit, tapasztalatait
- Keltse fel a gyermekek érdeklődését az egyes tevékenységek iránt, a gyermeki kíváncsiságra építve
- Sokoldalú élmény- és tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosítson változatos élethelyzetekben
- Teremtse a képzeletet, alkotókedvet ösztönző, az értelmi képességek fejlődését elősegítő környezetet
- A gyermekekben rejlő egyéni adottságokat, képességeket fedezze fel
- Fejlessze egyéni gondolkodásukat, döntési képességüket
- Teremtse kommunikációs helyzeteket a gyermekek beszédkedvének felkeltése, beszédének fejlesztése érdekében
- Kommunikációja modellértékű legyen a gyermekek számára
- Ösztönözze a gyermeki kérdésfeltevéseket, hallgassa meg a gyermekeket, ezzel is támogatva természetes beszéd és kommunikációs kedvük fenntartását
- Alakítson ki beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkört
- A beszélgetések alkalmával a valóságból merített apró történetekkel segítse a gyermekek tájékozódását, eligazodását a világ dolgaiban
- Figyelje meg a gyermekek beszédének hiányosságait, szükség esetén kérje szakember segítségét
- Szervezen anyanyelvi játékokat, amelyekben fejlődik a gyermekek:
  - beszédszerve, beszédmotorikája, artikulációja
  - beszédkedve, szókinccse
  - hallása, beszédhallása, beszédészlelése
  - auditív ritmusa, verbális emlékezete

Az anyanyelvi fejlesztés feladatait a csoportnaplóban rögzítse, megvalósulásukat értékelje

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Koruknak megfelelő fejlettségű az érzékelésük, észlelésük. A keresztcsatornák működése megfelelő. Megjelenik a szándékos bevésés. Figyelmük koruknak megfelelő
- Vannak elemi ismereteik az őket körülvevő világról, felismernek összefüggéseket
- Rendelkeznek problémafelismerő és megoldó képességgel
- Változások tartalmát kifejezik szóban, rajzban
- Ismereteiket a gyakorlatban is alkalmazzák
- A hozzájuk intézett kérdésekre érthetően, kifejezően válaszolnak
- Spontán szerzett tapasztalataikat, ismereteiket tudják rendszerezni
- Meglévő ismereteiket folyamatosan bővítik
- Tevékenységüket a kreativitás jellemzi
- Képesek önmaguk értékelésére, hibáik javítására
- Olyan szókinccsel rendelkeznek, amely lehetővé teszi gondolataik érthető kifejezését
- Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő gesztusokkal, arcjátékkal kísérik
- Tartják a szemkontaktust
- Megfelelő hangsúlyozással, hanglejtéssel, hangerővel, átlagos tempóban közlik mondanivalójukat
- Páros és csoportos beszédhelyzetekben képesek a megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal megteremteni és fenntartani a kapcsolatot
- Figyelmesen, nyugodtan végig tudják hallgatni az óvónőt, és ha párbeszédben vesznek részt, többnyire végigvárják a másik megnyilatkozását. Válaszukat, kiegészítő gondolataikat ahhoz igazítják
- Minden beszédhangot tisztán ejtenek

5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

5. 1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Óvodánk dolgozói	
Felsőfokú végzettségű óvónők száma	7 fő
Pedagógiai munkát segítő dajkák száma	3 fő
Pedagógiai asszisztens	1 fő
Összesen	11 fő

A karbantartó tevékenységet a Gazdasági Ellátó Szervezet dolgozói végzik.

5. 1. 1. Az óvoda arculatában meghatározó jelentőségűnek tekintjük dolgozóink

Felkészültségét, emberi értékeit.

Az óvodai nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Feladatai közé tartozik az óvodai nevelő tevékenység tervezése, szervezése, irányítása, megvalósítása. Munkáját az óvoda pedagógusaival, és nem pedagógus alkalmazottaival összehangolva végezze. Az óvodapedagógust jellemezze nyíltság, őszinteség, tudásvágy, kiegyensúlyozottság és belülről fakadó gyermekszerelem. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje legyen mint a gyermekek számára. Ezért nagyon fontos mit és hogyan mond, miként viselkedik, milyen a megjelenése. Az óvónő biztosságot, harmóniát sugárzó személyiségével biztosítson szeretetteljes légkört a gyermekek számára. A biztosságérzet egyik záloga a testi kapcsolat, az ölelés, a simogatás. Ezeken túl meghatározó személyiségjegye kell, hogy legyen a demokratikus nevelési stílus, amely ösztönzi a gyermekek kezdeményezéseit, messzemenően figyelembe veszi szükségleteiket. Alapelvei az elismerés, a dicséret. Legyen körülötte a légkör oldott, bizalom teli, barátságos, melyre jellemző a csoport érzelmi kiegyensúlyozottsága, az elmélyült játék, figyelmes viselkedés. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek tegye lehetővé egymás kultúrájának, anyanyelvének megismerését.

Az óvónő nevelői magatartása, beállítódása nyújtson modellt a család számára is. Tapintatosan, kizárólag a gyermek érdekeit figyelembe véve közelítsen a családhoz. Magatartását jellemezze nagyfokú empátia, diszkréció és tolerancia. Csoportban végzett munkáját jellemezze: kreativitás, szituációmegoldó képesség, önállóság, rugalmasság, önálló döntési képesség, alkalmazkodás, fantázia, együttműködés a munkatársakkal.

5. 1. 2. A pedagógiai asszisztens munkáját a gyermekek zavartalan és folyamatos

ellátása érdekében az óvodapedagógus munkáját segítve végezze. Viselkedésében nyilvánuljon meg segítőkészség, őszinteség, nyitottság mind szülőkkel, mind gyermekekkel kapcsolatban. Gyermekekkel szemben tartsa szem előtt az egyéni bánásmód elvét. Szükség esetén segítse a támogatásra szorulókat.

5. 1. 3. A nevelőmunkát segítő dajkák lehetőség szerint rendelkezzenek szakképesítéssel. Kedvességükkel, gyermekszerelemükkel, elfogadó attitűdjükkel legyenek ők is mintaértékűek a gyermekek számára.

A dajka az óvónő pedagógiai munkájának segítője, ezért magatartásával, beszédstílusával ugyanolyan hatást gyakorol a gyermekekre, mint az óvónő.

Munkájukat a gyermekek napirendjéhez igazítva, munkaköri leírásuk szerint és az óvodapedagógusok irányítása mellett végzik.

Ahhoz, hogy tevékenyen részt vehessen a nevelési folyamatban szükséges, hogy megfelelő szinten tájékozott legyen az óvoda és az adott óvodapedagógus nevelési elképzeléseit illetően.

5. 1. 4. A logopédiai ellátásra, egyéni fejlesztésre szoruló, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása külső szakemberek közreműködésével valósul meg.

5. 2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Az óvoda épülete megfelel a törvényi előírásoknak. Rendelkezünk tornaszobával, a speciális feladatok ellátását segítő helyiségekkel. Az épület színterei otthonosak, barátságosak, játékra invitálóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Lehetővé teszi a mozgás és játékgigényük kielégítését. Csoportszobáink mindegyike mosdóhelyiséggel rendelkezik, ezek közül kettőnek galériája és külön fektetője van. A gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőség szerint természetes anyagokkal vesszük körül. A munkatársak részére a szociális helyiségek biztosítottak. A szülők fogadása napi szinten és rendezvények alkalmával is jól megoldható.

5. 3. SZERVEZETI ÉS IDŐKERETEK

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozásokat óvodapedagógus irányítja. Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt. A csoportbeosztásnál figyelembe veszi a gyermekek életkorát, a szülők, az óvodapedagógusok véleményét, valamint a köznevelési törvényben meghatározott létszámhatárokat. A helyi adottságok alapján szervezhető homogén vagy részben heterogén életkorú csoport.

A gyermekek testi és szellemi fejlődésének alapfeltétele a helyes életritmus, amelyet a jól kialakított napirend és hetirend biztosít.

A megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások biztosítják a feltételeket a gyermekek fejlődéséhez, érzelmi biztonságához.

A napirend, hetirend kialakítása a csoportban dolgozó óvónők feladata.

A jó napirendet, hetirendet rugalmasság jellemzi.

A napirendben az étkezések időpontja mindig kötött.

A hetirend nem feltétlenül naphoz kötött tevékenységet jelent. A rugalmasság elvének figyelembevétele lehetőséget biztosít az óvodapedagógusok számára a foglalkozások rendjének megváltoztatására.

5. 4. *NAPIREND*

A tevékenységek ideje	A tevékenység
Délelőtt	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, szabadon választott tevékenységek, játékos tanulás, csoportos, mikrocsoporthoz és egyéni foglalkoztatási formákban. Tízórai, mindennapos mozgás, udvari játék vagy séta, levegőzés.
Délben	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd, előkészület a pihenéshez
Délután	Pihenés, átöltözés, mosdóhasználat, uzsonna. Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, szabadon választott tevékenységek, óvónő által kezdeményezett tevékenységek.

5. 5. *DOKUMENTUMOK*

Az óvodai nevelést a nevelőtestület által készített és elfogadott, az intézmény vezetője által jóváhagyott pedagógiai program alapján végezzük.

5. 5. 1. *A nevelési program megvalósításához szükséges szakmai dokumentumok:*

Dokumentum megnevezése	Tervezési időkeret Dokumentálás ideje	Felelős	Keletkezett dokumentum	A dokumentum helye
Éves munkaterv	1 év	Óvodavezető	Éves munkaterv	Vezetői iroda
Gyermek csoportok nevelési és fejlesztési terve	Fejlesztési terv: 1 év Nevelési terv és értékelés: 3 hónap Fejlesztési tervek lebontása tématervekre, értékelés tématervenként	A csoportban dolgozó óvónők	Saját csoportnapló	Csoportszoba
oviKRÉTA használata a 20/2012 (VIII:31)rendelet által meghatározott tartalmi elemekkel	Folyamatos	A csoportban dolgozó óvónők	Csoportnapló	Csoportszoba
Gyermekek fejlettségét regisztráló anyag	Anamnézis óvodába lépéskor Egyéni fejlettségi szintek rögzítése minden év októberben és áprilisban Fejlesztési javaslat készítése októberben és	A csoportban dolgozó óvónők	Fejlődési napló	Csoportszoba

	áprilisban Egyéni fejlesztési lap vezetése folyamatos			
--	---	--	--	--

5. 6. **KAPCSOLATOK MÁS NEVELÉSI SZÍNTEREKKEL**

5. 6. 1. *Család*

A gyermeknevelés elsődleges színtere a család.

Óvodánk a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A család és az óvoda között szimmetrikus kapcsolat van. A szülő tud legtöbbet a gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvónőnek van olyan szaktudása és olyan korosztályi tapasztalata, mely alapján hathatós segítséget tud nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez. Korrekt, partneri együttműködésünk elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében. A szülőket nevelő partnernek tekintjük, ismertetjük velük nevelői felfogásunkat, programunk célját, feladatát. Minden lehetőséget megragadunk annak érdekében, hogy a családi nevelési eljárásokat, szokásokat megismerjük. Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, elengedhetetlen az összhangban történő nevelés. A gyermekek egyéni fejlődéséről folyamatosan konzultálunk a szülőkkel. Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, a problémaérzékenységet, a tapintatot és az előre mutató segítséget. Óvodánk nyitott: a szülők igényeinek megfelelően lehetőséget adunk arra, hogy előzetes megbeszélés alapján bármikor betekintést nyerjenek gyermekeik óvodai életébe. A családdal történő nyílt, őszinte együttműködés csak a kölcsönös bizalom talaján valósulhat meg. A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, hogy szeretjük gyermeküket. Arra törekszünk, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatók legyünk.

Az együttműködés során az intervenciós gyakorlatot – a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait érvényesítjük.

A kapcsolattartás formái

- Óvodába hívogató /kiadvány leendő óvodások szüleiknek/
- nyílt nap leendő óvodásoknak és szüleiknek
- beíratás: az első személyes kapcsolat felvétele
- összevont- és csoport szülői értekezletek
- egyéni beszélgetések: egyéni esetmegbeszélések az aktualitásnak megfelelően, előzetes időpont egyeztetés után /fogadóóra/
- nyílt nap
- közös ünnepek – advent, farsang, anyák napja, évváró, gyermeknap
- közös kirándulások
- kulturális rendezvények, közös programok
- szülők fóruma – szakemberek előadása
- óvodaújság
- faliújság
- óvoda honlapja

5. 6. 2. Bölcsőde és Iskola

A **Bölcsőde** és az óvoda között fontos olyan tartalmas kapcsolat kialakítása, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, megértését, ezáltal a gyermekek számára az átmenet is zökkenő mentesebbé válhat.

Az óvoda - **iskola** kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködőek, kapcsolatteremtőek legyenek, és legyenek képesek az iskolai tanulmányok megkezdésére. Fontosnak tartjuk, hogy az átmenetet minél zökkenő mentesebbé tegyük. Ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő- és megtartó kapcsolatra törekszünk az iskolával. A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.

Az együttműködés formái

- Az iskolai nevelőkkel az emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája, problémái, eredményei iránt
- Kölcsönös látogatások, tapasztalatgyűjtés: az első osztályosokat meglátogatjuk az iskolában, az első osztályos nevelő pedig a leendő iskolásokat látogatja meg az óvodában
- Szülői értekezleten való részvétel: a leendő első osztályos nevelő tájékoztatja az iskolába készülő gyermekek szüleit pedagógiai elképzeléseiről, az iskolába lépés teendőiről
- A gyermekek látogatása az iskolában: ismerkednek a tanító nénivel és az iskolai környezettel

5. 6. 3. Egészségügyi szervek – védőnő, fogorvos

Az óvoda védőnője rendszeresen látogatja óvodásainkat. Évente két alkalommal tisztasági szűrővizsgálatot végez. Az évenkénti fogászati szűrés célja a megelőzés.

5. 6. 4. Pedagógiai Szakszolgálat

Területileg a Zala Vármegyei Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Keszthelyi Tagintézményéhez tartozunk. Problémás esetekben a szülővel egyeztetve fordulunk hozzájuk. A szakszolgálat szakemberei elvégzik az 5 éves gyermekek logopédiai státuszvizsgálatát és a diszlexia prevenciós szűrővizsgálatot. A rászoruló gyermekek fejlesztését az óvodában végzik.

5. 6. 5. Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

Óvodánk jelző funkciót lát el a szociálisan hátrányos és veszélyeztetett helyzetben lévő gyermekekkel kapcsolatban. Jelzésünk alapján a szolgálat felveszi a kapcsolatot az érintett családokkal. Jogi és pszichológus szakemberek segítségével igyekszik helyzetüket megoldani. Szükség esetén önkéntes családsegítő kirendelésére kerül sor. Havonta jelzőrendszeri megbeszélést tartanak, melyen a gyermekvédelmi felelős részt vesz.

5. 6. 6. Egyház

Figyelembe vesszük a lelkiismereti és vallásszabadságról szóló rendelkezést. Évente felmérést készítünk a szülői igényekről és ennek függvényében biztosítunk hitoktatási lehetőséget az egyházak képviselője számára.

5. 6. 7. Egyéb

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

5. 7. A PROGRAM BEVÁLÁSÁNAK VIZSGÁLATA

- A programkövető értékelés fajtái
  - A program, mint dokumentum folyamatos vizsgálata abból a szempontból, hogy tartalmazza-e mindazt, amit a törvény értelmében tartalmaznia kell
  - A program egy-egy részterületének fejlesztő, innovatív értékelése
- Az értékelendő részterület kiválasztása az ellenőrzés és az óvodapedagógusok önellenőrző tevékenységének tapasztalatai alapján kerül megjelölésre a munkaterv feladatai között
- A program átfogó felülvizsgálata, értékelése, amely a nevelési rendszer minden elemére kiterjed
- A pedagógiai program színvonalas megvalósítása érdekében az óvodapedagógusok és nem pedagógus alkalmazottak munkájának értékelése folyamatos
- A program értékelésekor figyelembe vesszük az alábbi szempontokat:
  - A gyermekek nevelésében megjelennek-e tervezett fejlesztőhatások, megfigyelhető-e a gyermekek viselkedésében változás, fejlődés
  - Mit adott a pedagógiai program a gyermekeknek, milyen eredményeket hozott a szocializáció terén, a megismerésben, a kommunikációban mennyire biztosította a tapasztalatszerzés játékos lehetőségeit
  - A terület munkakedvét, pedagógiai kultúráját mennyire fokozta a program
  - Mit mutatnak a szülők visszajelzései
  - Az iskolába lépő gyermekek vizsgálata milyen eredményt mutat
- A gyermekek fejlődésének követése
  - Óvodába lépéskor az óvodába kerülés előtti időszak feltárása, anamnézis felvétele
  - A gyermekek fejlődését fejlettségmérő lapon rögzítjük és követjük óvodába lépéstől az iskolakezdésig

A megfigyelések rögzítése folyamatos. Szülő tájékoztatása évente 2 alkalommal

- A gyermekek fejlettségének vizsgálata középső csoportban, májusban történik a fejlesztésre szoruló gyermekek kiszűrése érdekében. A vizsgálatot a Pedagógiai Szakszolgálat végzi.

6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

6. 1. JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A kisgyermek elemi pszichés szüksége, melynek mindennap hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A gyermek átélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Frustrációoldó hatású, egyben formálja a pszichikumot, fejleszti a kreativitást, a mozgást, az egész személyiséget.

A szabad játék meséből, a gyermekek egyéni élményeiből táplálkozik, melyet a családból, a környezetből hoznak a gyerekek. Mindezek rendkívüli jelentőséggel bírnak az életre felkészítés folyamatában. A játékot a feszültség csökkenése kíséri, és áthatja a gyermek minden tevékenységét.

A szabad játékkal (önirányított, spontán játék) kapcsolatban az óvodapedagógus szerepe támogató jellegű. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás lehetőségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

Szervezett játék képességfejlesztő, szándékos, melynek jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- Meg kell felelnie a gyermekek sajátos személyiségjegyeinek, képességeinek és aktuális fejlettségi szintjének
- Épüljön az adott évben megfogalmazott nevelési feladatokra
- Legyen tervezhető és dokumentálható
- Differenciálva igazodjon a gyermekek fejlettségi szintjéhez

A szocializációs nevelés, munkára nevelés szempontjából, az otthonos, esztétikus környezet biztosítása érdekében fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek a feleslegessé váló játékeszközöket elrakják.

Az óvodapedagógus feladatai

- Tegye lehetővé a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését
- Biztosítsa a játékhoz szükséges feltételeket: hely, idő, eszköz, megfelelő légkör élményszerzési lehetőségek
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében
- Éljen az indirekt irányítás során a metakommunikáció és gesztusok eszköztárával, teremtsen problémahelyzeteket a játéktevékenység továbbfejlesztése érdekében
- Amennyiben szükséges nyújtson utánozható mintát a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat kialakult, maradjon bevonható társ, illetve a játékfolyamat elakadása esetén kezdeményező
- Használja fel a játékszituációt a közösségi nevelési feladatok megvalósítására, a gyermekek közti kapcsolat erősítésére, különbözőség elfogadására
- Használja ki a játékban rejlő lehetőségeket a kommunikációs készség fejlesztésére
- Hangsúlyozza a szülők felé a játéktevékenység jelentőségét, ha szükséges lássa el őket tanácsokkal ezzel kapcsolatban

- Gazdagítsa 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajtaikat, s azok tartalmát, minőségét, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével
- Végezzen megfigyeléseket a gyermekek alapos megismerése céljából

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek képesek huzamosabb időn keresztül egyazon játéktémában együttesen részt venni
- Képesek szerepvállalásra
- Bonyolult építményeket képesek létrehozni
- Élvezik a szabályjátékot, képesek a normák betartására
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok
- Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető
- Részt vesznek a játékhoz szükséges hely és eszközök biztosításában
- A játék során önállóan eldöntik mivel, kivel és hogyan szeretnének játszani

6. 2. VERSELÉS, MESÉLÉS

A szellemi és művészeti nevelés megalapozásának az érzelmi biztonság megteremtésének fontos eszközei a többnyire játékos mozdulatokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Szorosan összefonódnak az anyanyelvi neveléssel, mozgással, zenével.

A magyar gyermekköltészet a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermekek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mesélés pihentet, szórakoztat, az anyanyelv közegén át hat, emberi kapcsolatokra tanít, segít a világban eligazodni, az élmények feldolgozásával oldja a szorongást. A 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi, - klasszikus és kortárs irodalmi művek, valamint más népek nemzetiségek meséi egyaránt alkalmasak a gyermekek szemléletmódjának, világképének kialakítására, formálására.

A fejlesztés tartalma 3-4 évesek számára

- 8-10 mondóka, vers
  - a mondókák a vigasztaló, ringató lovagoltató, mosdató, ujjkiszámoló, altató, kiszámoló mondókák közül kerülnek ki
  - jelekhez kapcsolódó mondókák
  - jeles napokhoz kapcsolódó versek
- 10-12 mese
  - rövid állatmesék, láncmesék

A fejlesztés tartalma 4-5 évesek számára

- 10-12 mondóka, vers
  - kiscsoportban tanult mondókák ismétlése
  - kiszámoló, humoros mondókák
  - évszakokkal, természettel, hagyományokkal, jeles napokkal kapcsolatos versek
  - meghallgatásra szánt verses mesék, versek
- 12-14 mese

- népmesék – tündérmesék, állatmesék
- rövid elbeszélések
- egyszerűbb, rövidebb mesék dramatizálása, bábozása

A fejlesztés tartalma 5-6-7 évesek számára

- 15-20 vers
  - a gyermekekhez közel álló rövid, igényes versek
  - ritmusélményt nyújtó, zenei hatású, könnyen memorizálható versek
  - humoros versek
- 12-14 mese
  - bonyolultabb, hosszabb népmesék
  - folytatásos mesék, elbeszélések
  - humoros történetek
  - bábozás, dramatizálás

Módszertani alapelvek

A tevékenység megszervezése, időkerete:

- Legyen kialakult helye és szokása a mesélésnek, bábozásnak, dramatikus játékoknak
- Alakítson ki az óvodapedagógus figyelemfelhívó szimbólumot – zene, gyertyagyújtás, stb. – amely jelzi a gyermekeknek, hogy mese következik. A mese végét is jelezheti
- Illusztráláshoz csak olyan kellékeket használjon, amelyek elősegítik a képzeleti képek előhívását
- Az óvodapedagógusok és a nagycsoportos gyerekek bábozzanak, dramatizáljanak a kisebbeknek.
- Legyen elegendő idő egy-egy mese ismétlésére, majd annak eljátszására, megjelenítésére.
- Egy-egy mese feldolgozásának módjai:
  - az óvodapedagógus mesélése eszköz nélkül (2-3 alkalom)
  - az óvodapedagógus magára ölt a mese egy szereplőjére utaló ruhadarabot, vagy szimbólumot
  - az óvodapedagógus előadása 1-2 bábbal
  - a mese szereplőit kiválasztjuk és a köztük lévő párbeszédet eljátszuk
  - mese közös eljátszása
  - alvás előtt is felolvassuk a mesét, hogy az eredeti irodalmi szöveget is hallják a gyerekek
- A mondókák, versek bemutatása főként kiscsoportban kapcsolódjon a játékhoz, a kialakult szituációhoz
Lehetőleg ne keltse a gyermekben a gyakorlás érzetét
- Az új versek bemutatása középső és nagycsoportban is kapcsolódjon a gyerekek élményeihez
- Lehetőleg ne kórusban szavaljanak. Kerüljék az éneklő hanglejtést és ügyeljenek a szavak pontos kiejtésére
- A versek ismétlése, gyakorlása lehetőleg egyénileg, kisebb játszócsoportokban vagy más tevékenységet végző csoportokban történjen
- Mindhárom korcsoportban legalább heti 2 alkalommal szervezzen az óvodapedagógus meséléshez, verseléshez, bábozáshoz, dramatizáláshoz kapcsolódó kezdeményezést, foglalkozást

- A fentiekén felül használja ki a lehetőségeket a megismert mesék, versek mind gyakoribb megismétlésére, gyakorlására

Az óvodapedagógus feladatai

- Művészi értékű, népi, klasszikus és kortárs irodalmi alkotásokból válogassa össze a foglalkozások anyagát.
- Fokozatosan szoktassa rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására.
- A többszöri meghallgatás után a gyermekekkel a mesét dramatizálva is dolgozza fel szókincsük és kifejezőmódjuk bővítésére.
- A bábokkal való ismerkedéskor rövid, párbeszédés jeleneteket mutasson be. Később a bábok számát, jelenetek időtartamát növelje. Eleinte a kicsiknek paraván nélkül bábozzon.
- Minden adandó alkalmat használjon fel a kiolvasók, versek ismételtetésére. Az új verseket kapcsolja a gyermekek élményeihez.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Szívesen mondogatnak verseket, mondókákat, hallgatnak mesét
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak
- Képről mondatokban beszélnek
- Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezik ki magukat
- Beszédüknek tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek
- Tudnak rövid történeteket, szöveget visszamondani
- Olyan szókinccsel rendelkeznek, amely lehetővé teszi számukra gondolataik érthető kifejezését

6. 3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Zenei nevelésünk alapelve, s egyben célja a boldog, önfeledt együttjátás, a zene lélekemelő hatásának megéreztetése. Fontos, hogy a gyermekek megérezzék, hogy jó együtt dúdolgatni, énekes játékot játszani és szépen, ízlésesen előadott dalokat, hangszeres rövid zenei darabokat meghallgatni. A gyermekek egyéni zenei megnyilvánulásait figyelembe véve működik szakkör jelleggel a népi gyermekjátékok csoport és zenei csoportunk.

Az örömteli közös éneklés és játék nagy szerepet játszik a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltésében. A színvonalas zenei hatások biztosításával formálódik zenei ízlésük, esztétikai érzékük. Az élményt nyújtó énekes népi játékok, gyermekdalok, gyermektáncok fejlesztik a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, s tiszta éneklésre, esztétikus mozgásra nevelnek. A zenei anyag többsége a maptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző-állami, egyházi jeles-ünnepekhez fűződik.

A fejlesztés tartalma 3-4 évesek számára

Zenei anyag:

- Ismerjenek: 5-7 mondókát, ölbeli játékot
10-14 énekes játékot

Ritmusérzék fejlesztése:

- Egyenletes lüktetés megéreztetése, megalapozása egyszerű utánzó mozdulatok ismétlésével
- Néhány egyszerű ritmushangszer használatának megismerttetése

Hallásfejlesztés:

- Halk-hangos közötti különbség megfigyeltetése, felismerése, alkalmazása beszéden, zörejeken
- Magas-mély felismerése beszéden, éneken, hangszeren, térbeli érzékeltetése
- Motívum visszhang, egyszerű dallamotívumok visszaéneklése
- Zörejhangok felismerése, megkülönböztetése

Mozgásanyag:

- Körben járás
- Játékos utánzó mozgások
- Testsúlyáthelyezés, rugózás

A fejlesztés tartalma 4-5 évesek számára

Zenei anyag:

- Ismerjenek: 4-6 mondókát, ölbeli játékot
12-15 énekes játékot

Ritmusérzék fejlesztése:

- Egyenletes lüktetés gyakorlása játékos mozgással, tapssal, körben járással
- Mondókák, dalok ritmusának érzékeltetése játékos mozdulatokkal, hangszerekkel
- Ritmusvisszhang-játék
- Gyors-lassú felismerése, alkalmazása énekléssel, mozgással

Hallásfejlesztés:

- Halk-hangos gyakorlása énekes játék közben
- Halk-hangos gyakorlása motívumonként felelgetős formában
- Magas-mély hangok felismerése, megnevezése, térben való mutatása
- Motívumvisszhang, dallamfordulatok kitalálása
- Dallamfelismerés dúdolásról, hangszerről
- Egyéni énekelgetés, önkéntes vállalkozással
- Zörejhangok: természet, környezet zörejei.
- Hangszerek hangjának felismerése, megnevezése

Mozgásanyag:

- Szép, harmonikus járás, mozgás együtt – játékos, táncos mozdulatok a zen lüktetésének megfelelően
- Egyensúlyváltás nélkül páros lábon rugózás

A fejlesztés tartalma 5-6-7 évesek számára

Zenei anyag:

- Ismerjenek: 4-6 mondókát, ölbeli játékot
15-18 énekes játékot

Ritmusérzék fejlesztése:

- Egyenletes lüktetés gyakorlása
- Mondókák, dalok ritmusának kiemelése
- Szünet jelzése
- Dalritmus hangoztatása belső hallás alapján
- Dalok, mondókák felismerése ritmusról

- Gyors-lassú különbség érzékeltetése mondókán, dalon, járáson
- Tempóváltás gyakorlása

Hallásfejlesztés:

- Halk-hangos megkülönböztetése, más fogalompárokkal összekapcsolva (pl. halkan, gyorsan)
- Magas-mély felismerése, térbeli mutatása
- Jól ismert egyszerű dalok dallamvonalának mutatása éneklés közben csoportosan, egyénileg
- Motívumvisszhang – ismert dalok visszhangszerű visszaéneklése
- Kitalált szöveges dallamok visszaéneklése
- Éneklési készség fejlesztése – jól ismert dalok éneklése játékos szótagokkal (pl. dü-dü)
- Dallambújtatás (hallható jelre) rövidebb, majd hosszabb motívum szakaszokkal
- Zörejhangok létrehozása, felismerése, a természet hangjai
- Hangszerek használatának egyéni gyakorlása
- Tanult dalok kérdés-felelet formában éneklése csoportban, ill. egyénileg

Mozgásanyag:

- Oldalazó tánclépés
- Záró lépés előre-hátra
- Helyben forgás kézfogás nélkül
- Sarok koppintás
- Különböző tánclépések és térformák összekapcsolása

Módszertani alapelvek

A tevékenység megszervezése, időkerete:

- Zenei foglalkozást, kezdeményezést heti egy alkalommal tartunk A gyermekek igényeihez alkalmazkodva több alkalommal is ismételhetők
- Az óvodapedagógus a zenei nevelés feladatait szervezheti egy napra, vagy több napra elosztva is
- 3-4 éveseknek az énekes játékokat kötetlen formában, míg a 4-5 és 5-6-7 éveseknek kötött, kötelező formában szervezzük Ezek az együttlétek 5-10 percesek, esetenként hosszabbak
- A nagy teret igénylő énekes játékokat szükség szerint a tornaszobában, esetleg az udvaron szervezzük, így biztosítva helyet a szép alakzatok létrehozásához és így a futásban sem akadályozzuk a gyermekeket
- Az énekes játékokat úgy tervezzük, hogy minden gyermek kijátszhassa magát, legyen lehetősége szerepvállalásra
- A zenei képességfejlesztő játékokat az erre a célra kialakított zenesarokban mikrocsoportos ill. egyéni formában végezzük, 3-4 éveseknél kötetlen formában, 4-5 éveseknél és az 5-6-7 éveseknél közvetve kötelező formában
- Ezek a tevékenységek 3-5 percig tartsanak
- Maximum 6 gyermekkel foglalkozunk egyszerre
- A mindennapok során a különböző tevékenységekhez kapcsoljuk a zenehallgatást
- Kihasználjuk a lehetőségeket, hogy a gyermekek bármilyen élménye, tevékenysége közben oda illő éneket tudjunk énekelni
- Lehetőséget biztosítunk rövidebb zenei művek – klasszikus és kortárs zene – megismerésére

- Zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a magyar népdalkincset

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek életkorának megfelelően válassza ki a zenei anyagot:
  - mondókák
  - énekes népi játékok
  - gyermekdalok
  - kortárs művészeti alkotások
- Oldott légkörű éneklés, zenélés, együtt játszás során fejlessze a gyermekek zenei képességeit: ritmus, hallás, mozgás, zenei alkotó fantázia
- Spontán énekelgetéssel, ölbeli játékokkal oldja a gyermekek gátlásait, növelje biztonságérzetüket
- Mondókákkal, gyermekdalokkal, énekes népi játékokkal fejlessze a gyermekek zenei anyanyelvi képességeit
- Az igényesen válogatott klasszikus és kortárs zeneművekkel, művészeti alkotásokkal alakítsa a gyermekek zenei kreativitását, ízlését
- Hangolja össze a dalanyagot a zenei feladattal
- A pedagógus törekedjen arra, hogy az éneklés, a zenélés, a zenehallgatás váljék a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé
- Mutasson jó példát a gyermekeknek a tiszta, szép énekléssel és szövegkiejtéssel

A fejlődés várható jellemzői az óvodás kor végére

- Ismernek dalokat, mondókákat, játszanak énekes népi játékokat
- Érzik az együtténeklés, együttjátszás örömét
- Önállóan, gátlások nélkül is tudnak énekelni
- Érzik és létrehozzák az egyenletes lüktetést
- Fejlődik dallam és ritmusérzékük
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokot
  - gyors – lassú
  - halk – hangos
  - magas – mély
- Felismernek zörejangokat, felismerik egymás hangját, hangszerek hangját
- Zenei emlékezetük koruknak megfelelő
- Ismernek és szívesen végeznek egyszerű táncmozdulatokat, mozgásformákat
- Szívesen hallgatnak zenét

6. 4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

A gyermeki személyiség pozitív fejlesztésének fontos eszközei a rajzolás, a festés, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka különböző fajtái, a műalkotásokkal való ismerkedés.

Folyamatosan vizuális ingerek hatnak a gyermekekre, ezért fontos óvónői feladat az esztétikus és inger gazdag környezet megteremtése, melyben közreműködnek a gyermekek is. Egész nap folyamán igyekszünk teret és lehetőséget biztosítani az ábrázoló tevékenységekre, mert ezek öröme fontos az alkotó, az önkifejező, a környezetalakító, esztétikai élményeket befogadó igény kialakításához. Ezen tevékenységek az óvodapedagógus által biztosított feltételekkel, az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a komponáló-, térbeli tájékozódó-, és

rendező képességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A fejlesztés tartalma 3-4 évesek számára

Képalakítás:

- Ismerkedés a krétával: firkálgatás, rajzolgatás aszfalton és táblán
- Ismerkedés a zsírkrétával, a zsírkréta fogás elsajátítása, gyakorlása
  - firkálás, rajzolás nagy, majd kisebb lapon
  - szétszórt formák képszerű megjelenítés
- Ismerkedés a festékekkel (tempera), a festékhasználat elsajátítása, gyakorlása
  - festés ujjal, pöttyözés, vonalhúzás
  - foltképzés festékekkel: ujjnyomat, tenyéryomat, lábnyomat
  - festéknyomat képzés: sárgarépa -, krumpli dúccal
  - formaképzés festéssel
- Ismerkedés az ecsettel, ecsetfogás-, használat elsajátítása, gyakorlása
  - felületfestés kivágott mintákra
  - ecsetnyom, pöttyözés, foltfestés, vonalhúzás
- Ismerkedés a színes ceruzával, a ceruzafogás elsajátítása, gyakorlása
  - firkálás, rajzolás tetszés szerint vastag ceruzával
  - emberábrázolás megjelenése /fej, láb/
- Véletlenszerű képi elemek egymáshoz rendelésének próbálgatása

Plasztikai munkák:

- Ismerkedés a gyurmával, lisztgyurmával, az anyagok alakíthatóságával
  - nyomkodás, ütögetés, gyurkálás, csipkedés, lapítás, sodrás, gömbölyítés, nyújtás, karcolás, kiszúrás
  - formaképzés gyurmából, hóból
  - gyurmaforma díszítése

Kézimunkázás:

- Levelek, termések gyűjtése, válogatása, felhasználása
- Termés-, zöldségbábok készítése
- Tapasztalatszerzés a papírról: tépés, gyűrés
- Ismerkedés a ragasztóval, használatának elsajátítása, gyakorlása
  - formák kirakása, létrehozása, díszítés ragasztással
- Ismerkedés az ollóval, fogásmódjával: nyirkálás tetszés szerint

Építés:

- Székek rendezése asztalokhoz
- Székekből „valami” létrehozása
- Építés kockából: egymás mellé, fölé rakosgatás, egyszerű formák létrehozása

- Kisebb és nagyobb térbeli alakzatok létrehozása közösen kockából

A fejlesztés tartalma 4-5 évesek számára

Képalakítás:

- Rajzolás aszfaltra krétával, cserépdarabbal, vízzel
- Rajzolás színessel, zsírkrétával, filctollal:
  - színek, formák létrehozása
  - rajzfejlettség megállapítása
- Formaképzés rajzolással
- Illusztráció készítése rajzolással
- Képalakítás nyomattal, festéssel
- Formaképzés festékfolt szétfolyatásával
- Felület festése, tagolása, díszítése
- Szétszórt képelemek rendezése rajzolással, festéssel
- Jellegzetes formák ragasztása
- Montázs készítése ragasztással

Plasztikai munkák:

- Formázás homokból
- Mintázás gyurmából: lapítás, sodrás, gömbölyítés, kiszúrás, rárakás, kicsinyítés, díszítés gyakorlása
- Levelek, termékek összehasonlítása, szétválogatása, csoportosítása formák szerint
- Formázás lisztgyurmából: gyümölcsök, állatok, ember
- Formaképzés tésztából: nyújtás, sodrás, kiszúrás gyakorlása
- Makett készítése saját készítésű formákkal

Kézimunkázás:

- Hajtogatás papírból
- Bábkészítés termésrészből, zöldségféléből: összeillesztés, faragás, kiszúrás gyakorlása
- Fűzés, fonás, kötözés technikájának elsajátítása, gyakorlása
- Vágás technikájának elsajátítása, gyakorlása: egyenes, görbe vonalak, szimmetrikus formák vágása

Építés:

- Építés homokból, hóból
- Egyenes és kanyargós sorok, utak, kialakítása térbeli alakzatokból
- Kisebb-nagyobb formacsoportok létrehozása különféle anyagokból, tárgyakból: építés, rendezés
- Alkotások részleteinek gazdagítása díszítéssel

A fejlesztés tartalma 5-6-7 évesek számára

Képalakítás:

- Rajzolás színes ceruzával, filctollal, rajzfejlettség megállapítása
- Rajzolás kis felületen
- Képalakítás ragasztással: ember, állat, tárgy, növény kreálása
- Képalakítás festéknyomattal, kollázssal

- Képalakítás festéssel
- Foltképzés kézzel, lábbal
- Események, történések, ünnepi élmények megjelenítése rajzolással, festéssel
- Elképzélek, vágyak képszerű megjelenítése
- Cselekményszerű ábrázolás ismert mesével
- Tépett, vagy vágott mozaikkal képkészítés
- Nagy tér kitöltése rajzolással, ragasztással, kollektív munkával

Plasztikai munkák:

- Formaképzés homokból
- Formaképzés zöldségekből: vágás, faragás, alakítás, kiegészítés, díszítés gyakorlása
- Formaképzés tésztábol: nyújtás, kiszúrás, díszítés gyakorlása
- Kompozíciók létrehozása gyurmából
- Karakteres formák készítése rajzolással, festéssel, ragasztással, formázással

Kézimunkázás:

- Bábkészítés különböző anyagokból
- Szerkesztés, összerakás gyakorlása
- A fűzés, csomózás, kötözés, szövés, fonás technikájának gyakorlása
- Vágás technikájának gyakorlása
- Le-fel öltögetés gyakorlása

Építés:

- A homok, a hó formálhatóságának megtapasztalása, építés az udvaron
- Építés kockából, téralakítás különböző elemek felhasználásával, formák tagolásával
- Megfigyelt forma leképzése kockából
- Azonos témán belül a formák gazdagítása

Módszertani alapelvek

A tevékenység megszervezése, időkerete:

- Csoportszobáinkban az alkotó tevékenységeknek állandó helyet biztosítunk. Az eszközök és a különböző anyagok a gyermekek számára is elérhető, konkrét helyre kerülnek. Ezek elsősorban a zsírkréta, a ceruza, a rajzlap vagy más papírok, az olló és a ragasztó. A gyermekeket megtanítjuk ezek helyes használatára, így szabadidős tevékenységekben is kedvükre alkothatnak.
- Az alkotó-alakító tevékenységeket, ábrázoló feladatokat mikrocsoportos forma keretében ajánljuk a gyermekeknek. Arra törekszünk, hogy kis csoportokban minden gyermeknek megfelelő eszköz, idő, hely és óvónői figyelem jusson. Az aktív, kreatív alkotáshoz szükséges nyugodt légkör biztosítása érdekében vizuális tevékenységek alatt a dadas néniket és a pedagógiai asszisztenst is bevonjuk a csoportéletbe, így zavartalanul és még nagyobb odafigyeléssel működhet mikrocsoportban az alkotás. Fontos, hogy ilyen formában jobban meg tudjuk figyelni a gyermekek fejlettségi szintjét és ennek megfelelően valósítjuk meg a differenciált fejlesztést.
- A 3-4 évesek kötetlen formában heti 1 alkalommal, a 4-5 évesek közvetve kötelezően heti 1 alkalommal, az 5-6-7 éves gyermekek pedig hetente 2 közvetve kötelező formában sajátítják el a vizuális kultúra elemeit.

- Úgy gondoljuk, hogy nem lehet szigorúan meghatározni a tevékenységek időtartamát. Ezt az alkalmazott technika, a gyermekek aktivitása és fejlettségi szintje határozza meg.

Az óvodapedagógus feladatai

- Egész nap folyamán teremtsen meg az alkotó-alakító tevékenységhez szükséges feltételeket (idő, hely eszköz biztosítása), hogy a gyermekeknek lehetőségük nyíljon az önmegvalósításra
- Ismertessen meg különböző, elsősorban természetes anyagokat, terméseket, eljárásokat, technikákat a gyermekekkel
- Tanítsa meg az eszközök helyes használatát (ceruzafogás, ecsetkezelés, olló-, tű-, ragasztó használat, stb)
- Vegye figyelembe az anyag kiválasztásánál a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságait, eközben teremtsen lehetőséget az egyéni képességek kibontakoztatására, ügyelve a tehetséggondozásra is
- Vegye figyelembe az egyes gyermekek közötti képességbeli különbségeket – témajavaslatokkal, témán belüli választási lehetőségekkel, élményt adó helyzetek megteremtésével biztosítsa a tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztését
- Értékelje pozitívan a kezdeményező, kreatív magatartást,
- Kezelje értéként, gyűjtse a gyermekmunkákat, hogy nyomon követhesse a gyermekek ábrázolási fejlődését, ill. meghatározhassa a további feladatokat
- Törekedjen esztétikai érzékük, a szép iránti fogékonyságuk, környezettudatos gondolkodásuk alakítására és a fenntarthatóságra való nevelésre
- A tevékenységek során figyeljen a diszgráfia tüneteire

A fejlődés várható jellemzői az óvodás kor végére

- Élményeiket, elképzeléseiket egyéni módon jelenítik meg, alkalmazzák a megismert anyagokat, eszközöket, technikákat
- Kialakul a helyes ceruzafogás és eszközhasználat
- Színhasználatuk gazdag, formaábrázolásuk változatos, az emberábrázolásukban megjelennek a részformák
- Munkáikban észrevehető a térbeliség jelzése, ötletesek a téralakításban, építésben
- Ajándékokat, játéktevékenységükhöz kellékeket készítenek, szívesen vesznek részt az óvodai környezetük alakításában
- Élvezik a közös alkotást, örülnek a kész kompozíciónak
- Megfelelőek a finom motorikus képességeik, nem görcsös, hanem biztos a vonalvezetésük
- Képesek rácsodálkozni a szépre
- Alkotás közben ügyelnek környezetük és saját maguk, valamint munkájuk tisztaságára
- Megjelenik az igényük az alkotásra, önkifejezésre, környezetalakításra, befogadásra

6. 5. MOZGÁS

A (2,5)3-7 éves korosztály alapvető, legtermészetesebb megnyilvánulási formája a mozgás. A mozgásos tapasztalatokból gyökerezethetők az értelmi műveletek végzésének minősége. A rendszeres mozgás lehetőséget ad a gyermekek mozgástapasztalatainak bővítésére, kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását. Fontos szerepet játszik az egészség megóvásában, kedvezően hat az egész szervezet növekedésére, a személyiség fejlődésére. Az örömmel végzett játékos mozgások hatására kialakul a gyermekek természetes, harmonikus,

összerendezett mozgása. Fejlődik testi-, (erő, ügyesség, állóképesség) tájékozódási-, helyzetfelismerő-, pszichomotoros-, (cselekvési) döntés, kognitív és alkalmazkodó képességük. A mozgásfejlesztés területei:

- Spontán aktív szabadjátékban megjelenő mozgásos tevékenység
- Szervezett mozgásos tevékenység
- Irányított mindennapos mozgásos tevékenység
- Mozdós tehetségondozó különfoglalkozások
- Terápiás felzárkóztató foglalkozás

A különböző mozgásfejlesztési területeken az alábbi mozgáselemekkel, mozgásgyakorlatokkal játékos formában ismerkedhetnek meg a gyermekek:

A fejlesztés tartalma 3-4 évesek számára

Járás- és futásgyakorlatok:

- Járások különböző testhelyzetben, tempóban, alakzatban
- Járások tárgyak kikerülésével, akadályokhoz, tárgyakhoz igazodva
- Járások eszközzel
- A járás, illetve a futás megindítása, megállítása
- Futás különböző irányban
- Futás feladattal (tárgyak kikerülése, akadályok átlépése, fel-lelépés, átbújás, tárgyhordozás, fogójátékkal kombinált futójáték, stb.)
- Különböző futásformák (lassú- közepes iramú és gyorsfutás)

Ugrásgyakorlatok:

- Szökdelések páros lábon
- Sorozatugrások tárgyakhoz igazodva (alacsony tárgyakon, akadályokon át, karikába be-ki, stb.)
- Akadályra fellépés, leugrás
- Akadály váltott lábú átugrása nekifutás után
- Helyből távolugrás
- Ugrás füles labdával

Dobásgyakorlatok:

- Hajítás helyből távolba előre terpeszállásból felső és alsó dobással
- Hajítás helyből célba alsó, ill. felső dobással; két kézzel

Támaszgyakorlatok:

- Csúszások: csúszás ülésben talajon és padon (előre-hátra); csúszás hason fekvésben padon, hason és hanyattfekvésben emelt palló alatt
- Kúszások: kúszás talajon; kúszás tárgy alatt (palló, szék)
- Mászások: mászás talajon, padon; rézsútos és függőleges irányú mászások; átbújás
- Nyuszi ugrás, medve járás, pók járás talajon
- Csúszás, kúszás, mászás kapcsolt végrehajtása talajon és szeren

Egyensúlygyakorlatok:

- Egyensúlyozást segítő gyakorlatok talajon, padon, alacsonyra emelt keskenyebb pallón; egyensúlyozás egyenes és hullámvonalban
- Egyensúlyozás talajon tárgyhordozással (eszközzel a kézben, babzsákkal a fejen, stb.)
- "Járművek" (kismotor, roller, gördeszka, füles labda) használata, ugrálás trambulínon

Talajtorna:

- Hossztengely körüli gurulás
- Gurulóátfordulás előkészítése (átfordulás segítséggel zsámolyról, terpeszállásból)

Labdagyakorlatok:

- Fogásmódok (kar és testhelyzet; helyben, járás, majd futás közben)
- Léglabda gurítások előre helyből páros, ill. egy kézzel, lábbal
- Labda vezetése gurítással két kézzel, egy kézzel, lábbal
- Labda feldobás, elkapás két kézzel
- Labda leejtés, elkapás két kézzel
- Labdával történő átadás- és dobásformák kétkezes gurítás, ill. alsó dobás helyből

Egyéb:

- Ismerkedés a tornaterem eszközeivel és azok használatával
- Gimnasztikai gyakorlatok mintamásolással
- Gimnasztikai gyakorlatok különböző eszközzel
- Téli örömök: játék a hóban, jégen
- Túra, kirándulás

A fejlesztés tartalma 4-5 évesek számára

Járás- és futásgyakorlatok:

- A járás, illetve a futás megindítása, megállítása
- Futás különböző irányban
- Futás feladattal (tárgyak kikerülése, akadályok átlépése, fel-lelépés, átbújás, tárgyhordozás, stb.)
- Különböző futásformák (lassú- közepes iramú és gyorsfutás, iramváltás, fokozódó futás)
- Futójátékok (fogójátékok, jelre alakzat alakítása, stb.)

Ugrásgyakorlatok:

- Szökdelések páros lábon haladással
- Szökdelések egy lábon haladással
- Sorozatugrások tárgyakhoz igazodva (alacsony tárgyakon, akadályokon át, karikába be-ki, stb.) páros, váltott ill. egyik, majd másik lábon
- Akadályra fellépés, leugrás
- Akadály váltott lábú átugrása nekifutás után
- Magasugrás nekifutásból váltott, illetve helyből páros lábbal alacsony akadályon át
- Mélyugrás
- Helyből távolugrás
- Szökdelések váltott lábbal (2-ről 1-re, 1-ről 2-re)

Dobásgyakorlatok:

- Hajítás helyből távolba különböző testhelyzetből

- Hajítás helyből távolba előre, ill. hátra terpeszállásból (felső és alsó dobással)
- Hajítás helyből célba két kezes alsó, ill. felső dobással két, ill. egy kézzel

Támaszgyakorlatok:

- Csúszások: csúszás hason fekvésben padon; hason és hanyattfekvésben emelt palló alatt (előre, hátra); csúszás hátra, lefelé hason rézsútos pallón
- Kúszások: kúszás talajon; kúszás tárgy alatt (palló, szék)
- Mászások: mászás talajon, padon, szerre fel-le; rézsútos és függőleges irányú mászások; átbújás
- Nyuszi ugrás, medvejárás, pókjárás, rákjárás, foka "járás", sánta róka járás talajon, eszközhöz igazodva (kikerüléssel, tárgyhordozással, padon, stb.)
- Zsugorkanyarlatti átugrás előkészítő gyakorlatai: (nyuszi ugrás padra felugrással, leterpesztéssel; nyuszi ugrás oldalról felugrással, másik oldalra leugrással)
- Csúszás, kúszás, mászás kapcsolt végrehajtása talajon és szeren

Egyensúlygyakorlatok:

- Egyensúlyozást segítő gyakorlatok talajon, padon, emelt keskenyebb pallón; egyensúlyozás egyenes és szabálytalan vonalban (rögzített felületen)
- Egyensúlyozó gyakorlatok eszközhordozással (kézben, fejen, stb.)
- "Járművek" használata: kismotor, roller, gördeszka, füles labda, stb.
- Egyensúlyozás mozgó, labilis eszközökön: trambulín, billenő pad, óriás labda, henger, gólyaláb, billenő rács, egyensúlyozó tölcser, rugós deszka, stb.
- Egyensúly tartása fél lábon állva, és szökdeléssel haladva

Talajtorna:

- Hossztengely körüli gurulás eszközzel a kézben
- Gurulóátfordulás előkészítése (átfordulás segítséggel zsámolyról, terpeszállásból, kendővel az áll alatt)
- Gurulóátfordulás előre talajról (terpeszállásból, majd guggoló támaszból)

Labdagyakorlatok:

- Léglabda gurítások előre helyből, majd haladással páros, ill. egy kézzel; lábbal
- Labda pattogatás előkészítése: pattogatás ülő helyzetben, majd álló helyzetben; páros kézzel, majd egy (a domináns) kézzel
- Labda feldobás, elkapás két kézzel helyben, később haladással
- Labda leejtés, elkapás két kézzel helyben, később haladással
- Labdával történő átadás- és dobásformák kétkezes gurítás, ill. alsó és felső dobás helyből

Egyéb:

- Gimnasztikai gyakorlatok mintamásolással
- Gimnasztikai gyakorlatok különböző eszközzel
- Páros gyakorlatok
- Téli örömök: játék a hóban, jégen
- Túra, kirándulás

A fejlesztés tartalma 5-6-7 évesek számára

Járás- és futásgyakorlatok:

- A járás, illetve a futás megindítása, megállítása

- Futás különböző irányban
- Futás feladattal (tárgyak kikerülése, akadályok átlépése, átugrása, fel-lelépés, átbújás, tárgyhordozás stb.)
- Különböző szabályú fogójátékok, futójátékok, amelyek összetett feladatot adnak
- Versenyjátékok csapatban, egyéni versengések
- Különböző futásformák (lassú- közepes iramú és gyorsfutás, iramváltás, fokozódó futás)

Ugrásgyakorlatok:

- Szökdelések páros lábon haladással eszközökhöz igazodva
- Szökdelések egy lábon haladással
- Sorozatugrások tárgyakhoz igazodva (karika, babzsák, stb.) páros, váltott ill. egyik, majd másik lábon.
- Sorozatugrások azonos magasságú és különböző távolságban elhelyezett tárgyakon át; azonos magasságú és azonos távolságban elhelyezett tárgyakon át, különböző magasságú és azonos távolságban elhelyezett tárgyakon át páros, váltott, majd egyik, ill. másik lábbal
- Akadályok váltott lábú átugrása nekifutás után
- Felugrás akadályra két lábról két lábra; rövid nekifutás után egy lábról két lábra, majd továbbfutás
- Magasugrás nekifutásból váltott, illetve helyből páros lábbal különböző magasságú akadályon át
- Mélyugrás
- Helyből távolugrás
- Szökdelések váltott lábbal (2-ről 1-re, 1-ről 2-re); játékos ugróiskola

Dobásgyakorlatok

- Hajítás helyből távolba előre, ill. hátra terpeszállásból felső és alsó dobással, előre mellső dobással
- Hajítás helyből célba két kezes alsó, ill. felső dobással két, ill. egy kézzel (különböző magasságú, távolságú, méretű, elhelyezésű célba)

Támaszgyakorlatok:

- Csúszások: csúszás hason fekvésben padon, hason és hanyattfekvésben emelt palló alatt, csúszás hátra, lefelé hason rézsútos pallón
- Kúszások: kúzás talajon; kúzás tárgy alatt (palló, szék)
- Mászások: mászás talajon, padon, szeren; rézsútos és függőleges irányú mászások; átbújás, felmászás magasra (szekrényre, magasba emelt pallóra)
- Nyuszi ugrás, medvejárás, pókjárás, rákjárás, foka "járás", sánta róka járás talajon és eszközökhöz igazodva (kikerüléssel, tárgyhordozással, padon, stb.)
- Zsugorkanyarlati átugrás előkészítő gyakorlatai: (nyuszi ugrás padra felugrással, leterpesztéssel; nyuszi ugrás oldalról felugrással, másik oldalra leugrással.
- Zsugorkanyarlati átugrás
- Függések
- Kötélhúzás, társhúzás és -tolás, (erőpróbák, gördeszkás gyakorlatok), társhordás (talicskázás)
- Csúszás, kúzás, mászás kapcsolt végrehajtása talajon és szeren

Egyensúlygyakorlatok:

- Egyensúlyozást segítő gyakorlatok talajon, padon, emelt keskenyebb pallón; egyensúlyozás egyenes és szabálytalan vonalban (rögzített felületen)

- Egyensúlyozó gyakorlatok eszközhordozással (kézben, fejen, stb.)
- "Járművek" használata: roller, gördeszka, füles labda, stb.
- Egyensúlyozás mozgó, labilis eszközökön: billenő pad, óriás labda, henger, billenő rács, egyensúlyozó tölcser, egyensúlyozó félgömb, rugós deszka, gólyaláb, tipróka, stb.
- Egyensúly tartása fél lábon szökdeléssel haladva (akadállyal nehezítve)

Talajtorna

- Hossz tengely körüli gurulás eszközzel a kézben (esetleg láb között)
- Gurulóátfordulás előre talajról

Labdagyakorlatok

- Labdapattogatás álló helyzetben, majd haladva páros kézzel, egy-egy kézzel, váltott kézzel
- Labda feldobás, elkapás, illetve leejtés, elkapás két kézzel helyben, később haladással (1-2-3 tapssal közben)
- Labdával történő átadás- és dobásformák két kézzel: gurítás, alsó, felső, mellső dobás helyből, majd haladás közben; dobásátadás pattintással
- Labdaátadások egyik, majd másik kézzel: felső egy kezes dobás, pattintással átadás
- Labda vezetése, és meg-megállítása egyik, majd másik lábbal

Egyéb

- Gimnasztikai gyakorlatok mintamásolással zenére
- Gimnasztikai gyakorlatok különböző eszközzel
- Páros gyakorlatok
- Téli örömök: játék a hóban, jégen
- Túra, kirándulás

Módszertani alapelvek:

A tevékenység megszervezése, időkerete:

- Mozgásos tevékenységgel az óvodánkban a gyermekek szabadjátékok, mozgásos játékok, mindennapi mozgás (szabadban, vagy tornateremben), mozgásos tehetséggondozó foglalkozások (labdarúgás, néptánc, dráma), felzárkóztató mozgásterápia (TSMT II.), illetve kötelező mozgásos foglalkozások formájában találkoznak.
- A *kötelező mozgásos foglalkozás* mindhárom korosztály esetén egész csoportos kötött, frontális foglalkoztatási formában történik, heti egy alkalommal. Az egyes foglalkozások időtartamát a 3-4 éves korosztály számára hozzávetőlegesen 10-20 percesre; a 4-5 évesek számára 20-30 percesre; az 5-6-7 évesek számára 30-40 percesre tervezzük. Az mozgás időtartamát az alkalmazott forma, a gyermekek érdeklődése is befolyásolja, ezért ettől indokolt esetben el lehet térni.
- A tervezett mozgásanyaghoz (ld. fent), ha szükséges, a kiegészítő mozgásformákat a már korábban megismert, gyakorolt mozgáselemekből választjuk. A foglalkozást minden alkalommal közös mozgásos játékkal fejezzük be. A mozgás tervezésénél, megvalósításánál az óvodapedagógus ügyel arra, hogy a gyermekek mozgás nélküli várakozási ideje a feladatok végzése során a lehető legkisebbre csökkenjen. Ezt elősegítheti a körfeladat tervezése, előzési lehetőség beiktatása, szabad eszközhasználat melletti azzal párhuzamosan szervezett adott feladatra irányuló mikro csoportos foglalkoztatási forma alkalmazása. Ez lehetőséget biztosít a differenciálásra, mozdulatok pontosítására, korrigálásra és az egyéni gyakorlásra. A mozgásanyagok tervezésénél figyelmet kell arra fordítani, hogy alapozzunk a mozgás és az értelmi fejlődés egymást erősítő hatásával.

- A *mindennapi mozgást* lehetőség szerint a szabad levegőn; abban az esetben, ha az időjárás nem engedi, a tornateremben biztosítjuk óvodásaink számára, napi legalább 20 perc időtartamban. Ez megvalósulhat szabad játék, kooperatív mozgásos játékok, szabad tornaeszköz használat, közös irányított játék, séta, kirándulás stb. formájában is, továbbá a mozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok (népi játékok és táncok (kiemelten a néptánc).
- A *mozgásos tehetséggondozó foglalkozásokba* a szülők, óvodapedagógusok javaslatára, illetve érdeklődésüknek, tehetségüknek megfelelően kapcsolódhatnak be a gyermekek. A labdarúgás a középső és nagycsoportos korosztály számára a Bozsik-program keretében kerül megszervezésre heti két alkalommal. A néptánc heti egy alkalommal a nagycsoportos korú gyermekeket várja. Mozgásos tartalmát a magyar népi gyermekjátékok, ritmusjátékok, énekes játékok alkotják.
- A *felzárkóztató mozgásterápiát* (csoportos TSMT) azoknak a nagycsoportos korú gyermekeknek ajánljuk, akik esetében organikus eredetű éretlenséget tapasztalunk. Az éretlenség szűrése 5 éves kort követően elvégezhető a Szenzomotoros Szemléletű Állapot- és Mozgásvizsgáló Teszt szolgál. A vizsgálat eredményére épülő mozgásos terápia szakember vezetésével heti két alkalommal történik és az iskolaérettség elérését szolgálja a rászoruló gyermekek számára.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek mozgáskedvének megőrzése, illetve szükség esetén felkeltése
- Az egészséges életmódot erősítő és az életkori sajátosságoknak megfelelő mozgásanyag, mozgásfejlesztő játékok összeállítása, a gyermekek eltérő fejlettségi fokát figyelembe véve
- A balesetek elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása, annak betartása
- A mozgást segítő játékeszközök, tornaszerek és azok biztonságos használatának megismertetése a gyermekekkel
- Játék, játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon
- A tevékenységek irányításánál és értékelésénél differenciálás az egyéni fejlődési jellemzők figyelembe vétele
- Lehetőség biztosítása minden nap a szabad levegőn vagy a tornateremben a gyermekek mozgásszükségletének kielégítésére spontán, vagy szervezett formában
- Változatos mozgáslehetőségek biztosítása
- A mozgásügyesség, mozgásbátorság, egyensúlyérzék és a kéz finom mozgásának fejlesztése

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen és kitartóan vesznek részt mozgásos játékban, játékos mozgásban
- Ismerik és betartják a mozgást segítő játékszerek, tornaeszközök biztonságos használatának szabályait
- Tudnak ütemtartással járni.
- Tudnak rövidebb távon egyenletes iramban futni.
- Mozgásuk összerendezett, harmonikus, megfelelő ritmusú és tempójú
- Kialakul a testséma és megindul a finommotorikus fejlődés
- Megfigyelhető a szem-kéz-láb koordinációja
- Képesek mozgásformák szabályainak betartására
- Téris tájékozódásuk kialakul, irányokat meg tudnak különböztetni
- Egészséges versenyszellemmel képesek küzdeni

6. 6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

6. 6. 1. A környezet megismerésére nevelés

A szűkebb és tágabb természeti, társadalmi környezettel való ismerkedés fontos szerepet játszik a gyerekek pozitív érzelmi viszonyának kialakításában a természeti-, emberi-tárgyi világ értékei iránt. Környezettudatos, természetbarát életformára magával a mindennapi élettel tudunk nevelni. A közvetlen élményeken alapuló tevékenység hatására fejlődik a gyermekek érzékenysége, megalapozódik a természettel együtt élni tudó és a természetet védő ember szokása.

A környezet megismerésére nevelés témaköreit mindig az aktuális évszakok, napszakok, események, ünnepek határozzák meg.

A gyermekek olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő, és a biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek. Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét.

A közös élmények, beszélgetések során folyamatosan fejlődik megfigyelőképességük, emlékezetük, gondolkodásuk, beszédmegértő képességük, erkölcsi magatartásuk.

Javaslat a feldolgozandó tartalmakra:

A fejlesztés tartalma 3-4 évesek számára

Társadalmi környezet:

- Óvodás lettem, ismerkedés a társakkal, felnőttekkel; jelekkel, nevekkel, napirenddel
- Óvodám és környéke; óvoda helyiségei és közvetlen környezete
- Család: anya, apa, testvérek
- Közlekedés színterei, járművek megfigyelése, helyi lehetőségek kihasználása

Természeti környezet:

Évszakok, növények:

- Őszi táj, természet változása
- Ősz kincsei: gyümölcsök, termések
- Időjárás és öltözködés ősszel
- Téli táj, a természet változásainak megfigyelése
- Téli örömök; hó és jég tulajdonságai
- Időjárás és öltözködés télen
- Madáretetés
- Érkezik a tavasz; természet változása (növények, állatok)
- Tavasz virágok, első zöldségek
- Időjárás és öltözködés tavasszal
- Nyár első jelei

Állatvilág:

- Háziállatok a közvetlen környezetünkben
- Madarak folyamatos megfigyelése egész évben

Ünnepek:

- Mikulás
- Advent
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Anyák napja
- Gyermeknap

Egyéb:

- Testünk: testrészeink, érzékszerveink
- Tisztálkodás
- Egészséges életmód

A fejlesztés tartalma 4-5 évesek számára

Társadalmi környezet:

- Óvodánk és környéke
- Óvodai szokások, szabályok
- Naposság, naposi feladatok
- Család: családtagok és nevük
- Munkamegosztás a családban
- Közlekedés: közlekedési eszközök földön, vízben, levegőben
- Megkülönböztetett jelzésű járművek
- Járműközlekedés megfigyelése a faluban
- Gyalogos közlekedés gyakorlása, szabályai
- Mi is utazunk; utazási szokások

Természeti környezet:

Évszakok, növények:

- Nyári élmények megbeszélése
- Folyamatos őszi megfigyelések, a természet változása
- Őszi gyümölcsök, zöldségek, termések
- Őszi időjárás és öltözködés
- Állatok, növények, emberek készülődése a télre
- Folyamatos téli megfigyelések: a természet változása
- Téli jelenségek, téli örömök
- Hó és jég tulajdonságai
- Téli időjárás és öltözködés
- Folyamatos tavaszi megfigyelések, a természet változása

- Első virágok tavasszal
- Csíráztatás, hajtás
- Tavaszi időjárás és öltözködés
- Tavaszi zsongás az állatvilágban: madarak érkezése, rovarok ébredése
- Első gyümölcsök, zöldségek

Állatvilág:

- Háziállatok természetes környezetükben
- Madarak folyamatos megfigyelése egész évben
- Ház körüli állatok
- Erdők, mezők, vizek állatai

Ünnepek:

- Mikulás
- Advent
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Nőnap

Egyéb:

- Testünk: testrészeink és funkciójuk
- Érzékszerveink és szerepük
- Testünk tisztán tartása és védelme
- Orvos gyógyító munkája
- Színek
- Sorrendiség, időrendiség
- Környezetvédelem
- Udvariassági szokások
- Jobb-bal differenciálás
- Térirányok

A fejlesztés tartalma 5-6-7 évesek számára

Társadalmi környezet:

"Én"

- Nagycsoportos lettem: külső-belső tulajdonságok, változások
- Személyes adatok: név, családtagok nevei, lakcím, születési hely és idő
- Lakóhely és környéke; szűkebb és tágabb környezet (család, óvoda, település, ország, főváros, földrajzi kifejezések)
- Környékünk nevezetességei, középületei
- Család: családtagok és nevük, foglalkozás, elfoglaltság, szerepük a családon belül

Közlekedés:

- Közlekedési szabályok gyalogosok és járművek számára

- Járművek különböző szempontú csoportosítása (funkció, hajtóerő, méret, gyorsaság, hasznosság, kerekek száma, stb.)
- Falu és város közlekedésének különbségei
- Mi is utazunk: tömegközlekedés szokásai, szabályai

Természeti környezet:

Évszakok, növények:

- Nyári élmények, nyár jellemzői
- Őszi természet változásának folyamatos megfigyelése
- Őszi zöldségek, gyümölcsök, termések
- Őszi öltözködés, időjárás, napszakok rövidülése
- Téli természet folyamatos megfigyelése
- Téli időjárás és öltözködés
- Téli jelenségek; előnyök, hátrányok
- Kísérletezés a hóval, jéggel
- Állatok, növények, emberek alkalmazkodása a télhez
- Ébredő tavaszi természet folyamatos megfigyelése
- Tavaszi virágok
- Tavaszi időjárás és öltözködés
- Tavaszi munkák a faluban
- Csíráztatás, ültetés; a növény fejlődésének figyelemmel kísérése; a fejlődés feltételei
- Tavaszi zsongás az állatvilágban
- A négy évszak körforgása; jellemzőinek összehasonlítása

Állatvilág:

- Háziállatok és hobbiállatok
- Ház örül élő állatok
- Erdők, mezők, vizek állatai hazánkban
- Egzotikus állatok

Ünnepek:

- Mikulás
- Advent
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Nőnap
- Március 15.

Egyéb:

- Testünk: testrészeink, főbb szerveink és funkciójuk
- Érzékszervek és szerepük
- Egészséges életmód
- Orvos gyógyító munkája
- Színek

- Ellentétpárok,
- Foglalkozások
- Sorrendiség, időrendiség
- Napszakok
- Hét napjai
- Környezetvédelem, takarékoskodás
- Udvariassági szokások
- Jobb-bal differenciálás
- Térirányok
- Anyagok

Módszertani alapelvek:

A tevékenység megszervezése, időkeret

- A gyermekek fejlesztése mindhárom korosztály esetén egész csoportos foglalkoztatási formában, kisebb csoportokban, mikro csoportban vagy egyéni fejlesztéssel történik.
- Az óvodapedagógus az egyes témaköröknek megfelelően a lehető legtöbb esetben helyszíni foglalkozást tervez, kihasználva a közvetlen tapasztalat- és élményszerzés hatékonyságát. A helyszíni foglalkozások aránya meghaladja az 50%-ot a feldolgozandó anyag egészén belül. A helyszíni foglalkozásokon az óvodapedagógus többnyire az egész csoportos foglalkoztatási formát alkalmazza; de, ha lehetőség nyílik rá, és a differenciált fejlesztés szempontjából kedvezőbb, akkor biztosítja az ismeretek kisebb csoportban való feldolgozását.
- A csoportszobában való tapasztalatszerzés és ismeretfeldolgozás leginkább mikro csoportos formában történik, az eredményesebb fejlesztést segítve. Esetenként a tervezett anyag feldolgozása másik napra is áthúzódhat.
- Az iskolára való felkészítésre tekintettel a nagycsoportos korosztály esetében időnként élünk a frontális foglalkoztatás lehetőségével. Az egyéni fejlesztési forma elsősorban a felzárkóztatást szolgálja.
- Az óvodapedagógus lehetőséget ad a minél több érzékszervvel való megtapasztalásra. Ügyel rá, hogy a tapasztalatszerzés és az ismeretek rendszerezése tevékenységbe ágyazottan történjen.
- Készen áll spontán adódó, nem tervezett lehetőségek kihasználására a külső világ tevékeny megismerésével kapcsolatban.
- A Külső világ tevékeny megismerésén belül a természeti és társadalmi környezetünk megismerését a 3-4 éves korosztály számára hetente egy alkalommal egy kezdeményezés szolgálja. A 4-5 éves korosztály számára heti egy, 5-6-7 éves korosztály számára heti két alkalommal szervezünk kötetlen, ill. közvetve kötelező foglalkozást, valamint egész csoportot érintő foglalkozást.
- A természeti és társadalmi környezetünk megismerését, megszerettetését szolgáló tevékenységeket a 3-4 éves korosztály számára hozzávetőlegesen 10-15 percesre; a 4-5 évesek számára 15-20 percesre; az 5-6-7 évesek számára 30-35 percesre tervezzük.
- A kezdeményezések, foglalkozások időkereteit a témakör, az alkalmazott munkaforma és a helyszín és a gyermekek érdeklődése is befolyásolja, így ettől indokolt esetben el lehet térni.

Az óvodapedagógus feladatai

- Törekedjen természetet védő és nevelő emberi értékek kialakítására, környezettudatos viselkedés megalapozására

- Tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését
- Teremtse meg a legideálisabb feltételeket az ismeretek, tapasztalatok gyarapítására, a gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának kielégítésére
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán vagy szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak kialakítására
- Ismereteket sok élménnyel - lehetőleg a természetben - nyújtson a gyermekek számára
- Meglévő ismereteiket mélyítse el, rendszerezze
- Segítse elő a gyermekek önálló vélemény alkotását a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
- Teremtse olyan helyzeteket, amelyek elősegítik a gyermekek problémamegoldó gondolkodásának, döntési képességeinek fejlődését
- Érzékeltesse a természet védelmének fontosságát, alakítsa az esztétikus környezet iránti igényüket

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Képesek eligazodni életkoruknak megfelelően a természeti és társadalmi környezetben
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik azok jellegzetességeit, észrevesznek ok-okozati összefüggéseket
- Felismerik, megnevezik a környezet színeit
- Rendelkeznek általános tájékozottsággal (név, lakcím, napszakok)
- Ismerik a testrészeket, az érzékszerveket és azok funkcióját
- Ismerik az alapvető közlekedési eszközöket függetlenül attól, hogy környezetükben előfordulnak-e
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában
- Ismerik a környezetükben levő néhány intézmény (iskola, orvosi rendelő, posta stb.) rendeltetését
- Ismernek növényeket, állatokat, csoportosítják azokat különböző szempontok szerint
- Észreveszik, gyönyörködni tudnak a természet változásaiban. Felismernek néhány feltűnő összefüggést a jelenségek között.
- Képesek szembetűnő hasonlóságokat, különbségeket felismerni.
- Kialakulnak a gyermekekben azok a magatartási szokások és formák, melyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez szükségesek

6. 6. 2. . A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

A gyermekek úgy tanulnak a legjobban, ha saját maguk tevékenykedhetnek, próbálhatnak ki mindent. Miközben játékeszközöket rakosgatnak, tapogatnak, számolgatnak, válogatnak, azok tulajdonságait hasonlítják össze, különböztetik meg.

A napi tevékenységekben mindig előkerül a matematika: játék, építés, napos tevékenység, rendrakás, környezet megismerése, rajzolás, mozgás, mese, vers, ének, énekes játék stb. során. Az óvónő feladata, hogy a különböző tevékenységi formákban rejlő matematikai tartalmakra, mennyiségi és formai összefüggésekre ráirányítsa a gyermekek figyelmét. Érdeklődésüket, képességeiket, egyéni fejlettségüket figyelembe véve megtervezze és biztosítsa a gyermekek matematikai tapasztalatszerzését.

A fejlesztés tartalma 3-4 éves korban:

Kicsiknél játék, munka és egyéb tevékenységi formák során a spontán lehetőségeket kihasználva, kötetlen formában irányítjuk rá a gyermekek figyelmét a különböző tevékenységek matematikai tartalmára.

- Tevékenységek matematikája:
Önkiszolgálás: tányérok, evőeszközök számossága (sok, kevés, 1-2, stb.) Játékok elrakása, rendezése: névutók. Játéktevékenységek: építések-magas, alacsony, különböző formák, kicsi, nagy
Öltözés: rövid, hosszú, pár, vékony, vastag stb.
- Környezet matematikája:
Nagy ház, kis ház,
Vékonyabb, vastagabb törzsű fa,
Zöldségek, gyümölcsök formája
Állatok összehasonlítása, stb.

A fejlesztés tartalma 4-5 éves korban:

A gyermekek

- mondókákon, verseken, meséken, dalosjátékokon keresztül
- társasjátékok, fejlesztőjátékok segítségével
- a mindennapi játéktevékenységbe ágyazottan
- a játéktevékenységek, valamint a környezet megismerésére nevelés témáihoz kapcsolódva
- egyéni, mikrocsoportos, esetleg frontális nevelési formában szereznek matematikai tapasztalatokat az alábbi területeken:
  - halmazalkotás
  - ritmikus soralkotás
  - azonosság, különbözőség
  - számlálás
  - sorszámnevek
  - testtudat fejlesztés
  - téri és síkbeli tájékozódás fejlesztése
  - relációs szavak használata

A fejlesztés tartalma 5-6-7 éves korban:

Az 5-6-7-éves korosztály számára a spontán helyzetek kihasználása mellett, a környezet megismerésére nevelés témaköreihez kapcsolódva heti egy alkalommal szervezünk foglalkozást közvetve kötelező formában. A foglalkozáson mikrocsoportosan vesznek részt a gyermekek.

Matematikai játékok szervezhetők frontális formában is.

Halmazalkotások:

- Halmazok képzése, számosság megállapítása számlálással.
- Halmazok összehasonlítása tulajdonság szerint.
- Halmazok elemeinek szétválogatása tulajdonság szerint (szín, forma, alak stb.), bontása részhalmazokra.
- Halmazok elemeinek sorba rendezése számosság szerint, számlépcső.
- Halmazok összemérése becsléssel, párosítással (több-kevesebb, ugyanannyi), másolással.

- Halmazok egyesítése, számosság változtatása (hozzátétel, elvevés, ugyanannyivá tétel).
- Irányított összehasonlítások, ítéletek.

Relációk:

- A számfogalom megalapozása.
  - halmazok összemérésével, párosítással és
  - mennyiségek összemérésével.
- Mérések különböző egységekkel.
- Elemek sorba rendezése, sorozatok. Sorba rendezett elemek helye a sorban: sorszámok. Kombinatorikai sorba rendezések.
- Kis számok összkép alapján (0,1,2,3). Kockajáték, dominók.
- Tapasztalatok a darabszám változásairól.

Geometriai tapasztalatszerzések:

- Építések, alkotások szabadon és másolással.
- Tájékozódás a térben (testtudat, irányok, névutók)
- Tájékozódás az egyszerű síkban ábrázolt világban. Zárt és nyitott alakzatok, labirintus.
- Geometriai alakzatok: kör, téglalap, négyzet, háromszög.

Módszertani alapelvek

A tevékenység megszervezése, időkeret

- A gyermekek érzékszerveiken keresztül tapasztalnak és tanulnak, tehát a matematikai tapasztalatszerzést így kell megszervezni.
- A matematikai tapasztalatok szerzése kötetlen formában, illetve az 5-6-7 éves gyermekek számára kötelező jelleggel valósul meg.
- A tapasztalatszerzés az esetek többségében mikrocsoportos formában történik, de egyes játékok szervezésénél az óvodapedagógus választhatja a frontális foglalkozási formát is. A felzárkóztatás érdekében egyéni foglalkozást alkalmazunk.
- A mikrocsoportos foglalkozások esetében előfordul, hogy egy napon nem minden gyermek kerül sorra, ezért az egyes témák feldolgozása több napot is igénybe vehet.
- Mindkét korcsoportban a rászoruló gyermekek részére a fent említett alkalmak mellett külön egyéni fejlesztést szervezünk, heti 1, 2 alkalommal.

Az óvodapedagógus feladatai

- Keltse fel a gyermekek matematikai érdeklődését, a problémamegoldás iránti igényét
- Építsen a gyermekek eddigi ismereteire, természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, problémamegoldás iránti érzékenységére
- Biztosítsa, hogy a gyermekek élményeket, tapasztalatokat szerezhessenek a környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól, ennek érdekében használja ki a különböző tevékenységek által kínált lehetőségeket
- Fejlessze a kialakult képességeket, készségeket a tapasztalás, emlékezés, megértés, problémalátás, problémamegoldás, ítélőképesség területén
- Kérdéseivel ösztönözze az újabb tudást magába foglaló következtetések levonását, a kommunikációs készség fejlődését
- Problémaszituációk létrehozásával segítse az ok – okozati összefüggések felismerését, az ítéletalkotások gyakorlását, ösztönözze a kreatív gondolkodást

- Kövesse nyomon a gyermekek egyéni fejlődését, alkalmazzon differenciált feladatadást a gyermekek egyéni képességeinek megfelelően

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Szívesen vesznek részt matematikai játékokban, problémaszituációk megoldásában
- Halmazokkal való műveletek során képesek a becslésre, párosításra, számlálásra, bontásra, egyesítésre
- Megkülönböztetnek és megfogalmazznak mennyiségi, formai, nagyságbeli viszonyokat, észrevesznek azonosságokat, különbözőségeket
- Képesek tárgyak, személyek, jelenségek csoportosítására, osztályozására, sorba rendezésére
- Értik és követni tudják a térbeli irányokat, helyeket kifejező névutókat, tájékozódnak a síkban ábrázolt világban
- Kialakul számfogalmuk a 10-es számkörben
- Felismernek kis számokat, mennyiségeket összkép alapján
- Számemlékezetük 3-4 számra kiterjed
- Képesek ok-okozati összefüggések meglátására
- Képesek ítéletek alkotására, problémahelyzetek megoldására
- Megítélik az igaz, hamis állításokat, képesek reális döntések meghozatalára

6. 7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A munka az óvodáskorú gyermek számára játékos tevékenység, ugyanakkor a gyermek részéről kötelességvállalást kíván. Munkavégzés közben megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat szereznek környezetükről. A kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. Mindig célja van, jelentős szerepet játszik a kitartás, önállóság, felelősségérzet, céltudatosság fejlesztésében. A különböző tevékenységeken keresztül olyan készségek, tulajdonságok alakulnak ki, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatait.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermekek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A tevékenység fajtái

- Önkiszolgálás
- Közösségért végzett tevékenység
- Naposság
- Megbízatások teljesítése, alkalomszerű munkák
- Környezetgondozás

Módszertani alapelvek

- A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevétele és tiszteletben tartása a munkavégzés, illetve a követelmények felállítása során.
- A gyermekek munkájának segítése, egyéni különbségek figyelembevételével.
- A munkához való pozitív érzelmi viszony kialakítása az önkéntesség biztosításával.

Az óvodapedagógus feladatai

- Tervezzen különböző típusú munkajellegű tevékenységeket, s azok feltételeit biztosítsa

- Törekedjen arra, hogy a munkatevékenységet önállóan végezhesse a gyermek, s az örömet jelentsen számára
- Az óvodapedagógus mindegyik munkafajtánál adjon mintát az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendjének megismeréséhez
- Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezesse be, s a munka mennyiségét fokról fokra növelje
- Igyekezzen elérni, hogy minden család szoktassa gyermekét a saját személyével kapcsolatos teendők elvégzésére
- Külön figyelmet fordítson a bátortalan gyermekek ösztönzésére
- Érvényesítse feladatadáskor a differenciálás elvét
- A munka értékelése legyen folyamatos, reális, a gyermekhez mérten fejlesztő hatású

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Önállóságra, pontosságra törekszenek a kapott feladatok elvégzésekor
- Önként is vállalnak feladatokat
- Ügyelnek saját személyük és környezetük tisztaságára, rendjére
- Ismerik a szerszámok, eszközök használatát, azok tárolási helyét
- Felismerik a feladathelyzetet
- A felfedezett kisebb hibákat próbálják kijavítani, korrigálni
- Szívesen végeznek munka jellegű tevékenységeket
- A munkavégzéshez használt eszközök fogását megtanulják
- Felismerik saját képességeik határait
- Észreveszik az eszközök, szerszámok használatával járó veszélyeket
- Amit elkezdenek, azt befejezik

6. 8. TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A tanulás az óvodában folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely támogatja a gyermek személyiségének fejlődését. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kiránduláson, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formában valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

A játék, mozgás, tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. Játék közben szinte észrevétlenül tanul a gyermek. Fontos az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- Utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás
- Spontán, játékos tapasztalatszerzés
- Szervezett keretek között zajló tevékenységben megvalósuló tanulás
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- A gyakorlati problémamegoldás

Módszertani alapelvek

- Differenciált, a gyermek önmagához mért egyéni tempóban történő fejlesztése

- Az életkori sajátosságok figyelembevételével a gyermek önállóságának, egyéni aktivitásának, érdeklődésének tiszteletben tartása, elősegítése
- Személyre szabott pozitív értékeléssel, a gyermek reális önbizalmának erősítése
- Az aktualitások /évszakok, hagyományok/, gyermeki tapasztalatok, élmények, ismeretek figyelembevétele.

A megszervezés szempontjai:

- A tevékenységben megvalósuló játékos tanulást csoportos, mikro csoportos és egyéni foglalkoztatási formák alkalmazásával valósítjuk meg.
- A mozgásfejlesztés minden csoportban csoportos és kötött formában zajlik
- Kiscsoportban előnybe részesítjük – a foglalkozási területet és annak anyagát figyelembe véve – az egyéni és mikrocsoportos foglalkoztatási formát.
- Középső és nagycsoportban – a foglalkozási területet és annak anyagát figyelembe véve – növekvő időtartamban (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével fejlesztjük a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát.
- A csoportos foglalkozásokon tervezett, tevékenységalapú, módszertanilag átgondolt, az egész csoportra egyszerre kiterjedő tevékenységet értünk.
- Nagycsoportban az eredményes óvoda-iskola átmenet támogatására naponta összesen 45 perces időkeretben a feladatra differenciált a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.
- Párhuzamosan szervezett tevékenységen a játékidőben más játéktevékenységekkel egy időben szervezett és egy időben zajló játék és tanulási tevékenység szervezését értjük. Ugyancsak párhuzamosan szervezett tevékenységnek tekintjük, amikor egy téma feldolgozására az óvodapedagógus több tevékenységet is szervez egy időben.
- Közvetve kötelező foglalkozások esetében a mikrocsoportosan szervezett tevékenységben egymást váltva vesznek részt a gyermekek egészen addig, míg a csoport valamennyi tagjára sor kerül.
- A foglalkozásszervezés módjának megválasztása az óvodapedagógus szakmai kompetenciája

Az óvodapedagógus feladatai

- Érzelem gazdag, biztonságot nyújtó légkör kialakítása, az érési folyamatok optimális fejlődése érdekében
- Megfelelő mennyiségű és minőségű ingerhatás biztosítása a gyermekek tevékenységi-, megismerési vágyának, kíváncsiságának, érdeklődésének felkeltése és sokoldalú kielégítése céljából
- Olyan szituációk teremtése, amelyek során a gyermek tapasztalatokat szerezhetnek a kutatás, problémamegoldás és a felfedezés örömeivel
- A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása
- Sok érzékszervet foglalkoztató, megfelelő számú, méretű, minőségű eszköz biztosítása
- Az optimális időkeret és szervezeti, foglalkozási forma megválasztása (a tevékenység tartalmától, a résztvevők számától, fejlettségétől, összetételétől függően)
- Tervezett játékokkal, tevékenységekkel az ismeretnyújtás és kompetencia fejlesztés feltételeinek megteremtése
- Spontán, játékos helyzetek kihasználása
- Differenciált, személyre szabott feladatadás és pozitív értékelés a gyermekek személyiségének kibontakoztatása, képességeiknek, készségeiknek fejlesztése érdekében
- A kiemelkedő képességű gyermekek felismerése és fejlesztése

- A részképesség-lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar kiszűrése, ezek jelzése az óvodavezetőnek és a megfelelő szakembernek
- Megfigyelések végzése a gyermekek képességszintjéről

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek érdeklődnek környezetük tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett irányított játékokban, tevékenységekben és foglalkozásokon
- Az egyszerű feladatokat megértik.
- Ha a helyzet megkívánja, kivárlják, amíg rájuk kerül a sor.
- A feladatok végrehajtásában kitartóak.
- Szándékos figyelmük időtartama életkoruknak megfelelő
- Képesek a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.

6. 9. A GYERMEK EGYÉNI FEJLŐDÉSÉNEK MÉRÉSI-, ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Célunk a gyermeki játékszabadság figyelembevételével és tiszteletben tartásával az egyéni képességek olyan szintre történő fejlesztése, hogy a környezetében jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkező, iskolai életre alkalmassá váló gyermekeket neveljünk.

Feladatunk a gyermekek folyamatos megismerése, fejlődésük folyamatos nyomon követése, fejlődési körülmények biztosítása. Minden egyes gyermekhez meg kell találunk azokat az eszközöket módszereket, amelyekkel biztosítani tudjuk fejlődésüket. A szülőket folyamatosan tájékoztatjuk gyermekeik fejlődéséről.

Az óvodai nevelés feladata

- szociális képességek
- verbális képességek
- testi képességek
- értelmi képességek fejlesztése

A fejlődés nyomon követése:

A gyermek fejlődésének nyomonkövetése a tanöteles kor betöltését megelőző nevelési évtől, az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban, az iskaelőkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a taköteles kor betöltése kori nevelési évben diagnosztikus mérést alkalmazunk.

Óvodánkban olyan fejlettségi szintet rögzítő mérőlapokat dolgozunk ki, amelyekkel biztosítjuk a gyermekek teljes körű mérését, így értékelhetővé válik a gyermekeink fejlődése. A mért adatokat írásban rögzítjük.

Az óvodapedagógus tájékoztatást készít a gyermek fejlődéséről, valamint javaslatot tesz a további fejlődéshez szükséges fejlesztés feladatairól.

7. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az eredményes iskolai munkához testi, lelki és szociális érettség szükséges:

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus, finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.
  - érzékelése, észlelése tovább differenciálódik
  - különös jelentősége van a téri érzékelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának
  - az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama;
  - megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, növekszik a figyelem tartama, terjedelme

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és a környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri lakóhelyét, környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit; ismeri a viselkedés alapvető szabályait, elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.

A szociálisan fejlett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg: kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet

7. 1. A SPECIÁLIS PEDAGÓGIAI ELLÁTÁSRA JOGOSULT, - A TANKÖTELEZETTSÉGÜK MEGKEZDÉSÉRE HALASZTÁST KAPOTT GYERMEKEK RÉSZÉRE BIZTOSÍTOTT - ISKOLAKEZDÉSRE FELKÉSZÍTŐ ÓVODAI FOGLALKOZÁSOK

Az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.

8. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI, VALAMINT A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉRE, AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSÁRA SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Gyermekintézmény lévén természetes, hogy programunkban kiemelt feladatként jelenik meg az egyéni sorsokkal való törődés, a családgondozás, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása, az elsődleges prevencióra való törekvés.

Kötelez bennünket ilyen irányú munkánk hosszú hagyománya, valamint az új Gyermekvédelmi Törvény, mely jogi és anyagi keretet szab a gyermekközpontú, humánus, a családokat segítő gyermekvédelmi rendszer működésének.

8. 1. A GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉG CÉLJA

A gyermek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogának érvényesítése

- Feltárni mindazokat az okokat, amelyek a gyermek egészséges személyiségfejlődését hátrányosan befolyásolják, akadályozzák
- Minden gyermek eljusson fejlődésének azon optimális fokára, mely által képes lesz egyéni készségének és képességének megfelelően az iskola megkezdésére
- A gyermekek, szülők és dolgozók körében a különbözőség elfogadtatása
- Esélyegyenlőség biztosítása a szociális hátrányok enyhítésére

Törekszünk arra, hogy megelőzzük a veszélyeztetett státus kialakulását. Súlyos esetekben azonban, elkerülhetetlen a veszélyeztetett helyzetben élő gyermek nyilvántartásba vétele.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermekvédelemmel kapcsolatban

- Elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását
- Olyan légkör biztosítása, amely kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik gyermek, bármely oknál fogva hátrányos, kizáró helyzetbe kerüljön
- A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek felmérése
- A nyilvántartásba vett gyermekek fejlesztésének céltudatos megvalósítása
- Rendszeres tájékoztatás, tanácsadás a szülőknek
- Jelzés a gyermekvédelmi felelős felé, ha saját eszközeivel nem tud segítséget nyújtani a gyermek, a család számára
- Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését
- Figyelemmel kíséri a rendszeres óvodalátogatást, szükség esetén az óvodavezetőnek jelzi a hiányzást
- Az alábbi esetekben fokozottan figyelemmel kíséri a gyermekek testi, lelki állapotát:

Ha

- fejlődési, beilleszkedési, magatartásbeli zavart észlel,
- sajátos nevelést igényel (sni)
- egészségügyi problémákat tapasztal,
- nemzetiséghez tartozik,
- hátrányos, veszélyeztetett helyzetű,
- szülők egymás közötti kapcsolata rossz,
- szülő – gyermek kapcsolata nem megfelelő,
- különleges gondozásban részesül (Családsegítő Szolgálat tevékenysége)

A nyilvántartásba vétel szempontjai

A gyermek fejlődését veszélyeztető tényezők

- A gyermek testi fejlődését, egészségét veszélyeztető okok
- Pszichés károsodás
- Tágabb környezet ártalmi
- Súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés
- Elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi - lelki bántalmazás
- Súlyos érzékszervi károsodás, illetve betegség

Veszélyeztetett helyzetben élő gyermekeknek tekintjük, akit családjában, környezetében ismétlődő fizikai, vagy lelki bántalmazás, zaklatás, erőszak, elhanyagolás ér és ezt nem ellensúlyozza semmi.

Hátrányos helyzetben élő gyermek az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll: alacsony iskolai végzettség, alacsony foglalkoztatottság, elégtelen lakókörnyezet, lakáskörülmény.

Halmazottan hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a fenti körülmények közül legalább kettő fennáll.

A jegyző a rendszeres gyermekvédelmi támogatásra jogosító határozat meghozatalával egyidejűleg, azzal azonos időtartamra, de külön döntéssel, a szülő kérésének alapján állapítja meg a gyermek hátrányos, vagy halmazottan hátrányos helyzetét.

A hátrányos, halmazottan hátrányos helyzet fennállására irányuló eljárás részletszabályait a 149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet tartalmazza.

A gyermekvédelmi felelős kötelezettségei

- Tájékoztatni kell a szülőket, a pedagógus kollégákat a gyermek jogairól, a gyermekek érdekében működő szervezetekről, szolgáltatásokról és azok elérhetőségéről.
- A gyermekvédelmi felelős segíti az óvoda pedagógusainak gyermekvédelmi munkáját.
- Felkeresi az óvodai csoportokat és tájékozódik az óvodapedagógusoktól a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekekről.
- Jelzési kötelezettsége van a veszélyeztetettség esetén az intézmény vezetője, valamint a gyermekjóléti szolgálat felé.
- A veszélyeztetettség megszüntetésében való részvétel (családlátogatás).
- Együttműködési kötelezettség a gyermekvédelmi rendszerrel (orvos, rendőrség, gyámügy, stb.).
- A gyermekjóléti szolgálat felkeresése és részvétele az eset megbeszéléseken.
- Havonta egy, térségben negyedévi esetmegbeszélés.
- A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén rendszeres vagy rendkívüli, gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi az illetékes települési önkormányzat meghatározott szervénél.
- Dokumentációs feladatokat lát el.
- Adatvédelmi és titoktartási kötelezettsége van.
- Intézményben jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címét, illetve telefonszámát.

8. 2. SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE, ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSA

8. 2. 1. Az egyenlő esély biztosítása társadalmi integritásában értendő, vagyis vonatkozik a szociális és/vagy kulturális hátrányokkal küzdő családok gyermekeinek segítésére, illetve a sajátos nevelési igényű gyermekek esélyének kompenzációjára, inklúzív neveléssel.

Az SNI-s gyermekek nevelésével kapcsolatos feladatokat a 9.1.1 fejezet tartalmazza.

Cél:

- Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés biztosítása a gyermekek részére
- Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése
- A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembe vételével
- Kompenzálni a családi nevelés esetleges hiányosságait
- Szeretet és biztonságérzet nyújtása, éreztetve a gyermekekkel, hogy elfogadjuk, tiszteletben tartjuk őket, ezzel megalapozva érzelmi kötődésüket az óvodához, ösztönözve társas kapcsolataik pozitív alakulását.

Feladat:

- A gyermekek személyiségének megismerése, az esetleges lemaradás területeinek, mértékének megállapítása.
- A családi nevelés jellemzőinek megismerése.
- Körültekintő testápolási, higiénés, öltözködési szokások alakítása.
- Étkezési kultúra és az egészség megőrzéséhez szükséges szokások alapozása, a harmonikus, szép mozgás elsajátíttatása.
- Az érzelmi élet gazdagítása, az érzelmek felett való uralkodás képességének kialakítása.
- Nyelvi képességek, a kommunikáció fejlesztése.
- Erkölcsei, kulturális értékek megismertetése, a magántulajdon tiszteletben tartásának erősítése.
- Egyéni, differenciált készség- és képességfejlesztés, egyénre tervezetten, a gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követve.
- Hatékony együttműködés kialakítása a szülőkkel, valamint szükség esetén az óvodán kívüli szervezetekkel.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása.
- A szülők munkába állását lehetővé tevő nyitva tartás kialakítása.

8. 2. 2. Nemzeti és etnikai kisebbség nevelése

A kisebbségi óvodai nevelés hazánk egységes nevelési- fejlesztési rendszerének része, mely az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatit.

Nevelő - fejlesztő munkánk során figyelembe vesszük a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelveit.

Óvodánkban a cigány származású gyermekek száma stagnál. Szociális helyzetük nem mutat jelentős lemaradást társaikhoz képest. Más nemzeti – etnikai kisebbséghez tartozó gyermek nem jár intézményünkbe.

Feladat:

- A magyar és roma gyermekek megismertetése egymás hagyományaival, szokásaival és azok tiszteletben tartására nevelés.
- A kisebbség kultúrájának és szokásainak megismertetése, pozitív érzelmi viszony kialakítása, melynek hatására erősödik az identitás.

9. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK

9. 1. KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEK

9.1.1. *A sajátos nevelési igényű gyermek*

9.1.2. *A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek*

9.1.3. *A kiemelten tehetséges gyermek.*

9. 1. 1. *Sajátos nevelési igényű gyermek*

Az alapító okiratban foglaltak szerint óvodánk fogadja a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermeket. Azt a különleges bánásmódot igénylő gyermeket, aki a szakértői bizottság véleménye alapján érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság esetén halmozottan fogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem és/vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése. Az intézményünk ezért többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvétet és védeltséget. Külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez. Óvodánk vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, gyógypedagógus, konduktor segíti.

Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítjuk mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz. Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a tevékenységekhez önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

- Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz.

A tevékenységek során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja. Egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres és alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez. Együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

A középsúlyos értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében a kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztés kellő időt, alkalmat kell, hogy biztosítson. Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek.

Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában. A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését. A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg. Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi - és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció és a terápia feladatait, valamint a mozgásnevelést az óvodai tevékenységek körébe építjük be. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat, ezért a mozgásfejlesztés, önellátás, önkiszolgálás, játéktevékenység, nyelvi fejlesztés, éneklés, zenei nevelés, rajzolás, kézügyesség fejlesztése folyamatosan megvalósul.

A látási fogyatékos (látássérült) gyermek esetében kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeret, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása. Az óvodai nevelés során mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségre. Az önkiszolgálás terén életkoruk és sérültségük mértéke szerinti önállóság kialakítása a cél. A környezetük valóság-hű megismerése széles körű érzékeltetéshez, a biztonságos téri tájékozódás támpontokhoz kötötten valósítható meg. Az eszközök kiválasztásánál – színek helyett – elsődleges szempont a jól tapinthatóság biztosítása és a látásnevelés.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe bevonjuk a hallássérült gyermekeket.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel végzett munkánkra vonatkozó eljárás

- Évnyitó szülői értekezleteinken rendszeresen tájékoztatást adunk a szülőknek az integrált nevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról, az erre vonatkozó eljárási szabályainkról.
- Fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett gyermekek esetleges problémáinak feltárására, a nevelési tanácsadó, majd a szakértői és rehabilitációs bizottság bevonásával közreműködünk a sajátos igények mielőbbi feltárásában.
- Tájékoztatjuk a szülőket, hogy integrált nevelésben abban az esetben vehet részt gyermekük, ha optimális fejlődését ez a forma biztosítja leginkább, ezt a szakvélemény megállapítja.
- Abban az esetben, ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, 1-3 hónapos megfigyelési idő után ismételt szakértői vizsgálatát kérjük.

9. 1. 2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A nehezen kezelhető, viselkedési-, vagy beilleszkedési problémákkal küzdő középső és nagycsoportos gyermekeink heti rendszerességgel drámafoglalkozásokon vehetnek részt drámapedagógus-óvodapedagógus vezetésével.

A tanulási problémákkal küzdő nagycsoportos gyermekekkel, heti rendszerességgel fejlesztőpedagógus foglalkozik.

Az óvodapedagógus feladatai

- A beilleszkedési zavarral, magatartási rendellenességgel, vagy tanulási nehézséggel küzdő gyermekek elfogadtatása, kezelése
- A problémás gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése
- Egyénre szabott fejlesztő programok készítése
- A gyermekek egyenetlen fejlődéséből adódó teljesítménykülönbségek felismerése, differenciált foglalkozás, esetenként felzárkóztatás és tehetséggondozás együttes alkalmazása
- A szülő-pedagógus partneri viszony kiépítése érdekében a szülők felkészítése, segítése

9. 1. 3. Kiemelten tehetséges gyermekek

Kiemelten tehetséges gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Tehetséggondozásként vizuális, zenei, népi gyermekjátékok, futballfoglalkozást biztosítunk a kiemelkedő képességekkel rendelkező középső és nagycsoportos gyermekek számára, melynek célja a gyermekek képességeinek megőrzése, szélesebb kibontakoztatása, fejlesztése.

9. 2. A GYERMEKEK VÉDELMÉRŐL ÉS A GYÁMÜGYI IGAZGATÁSRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY SZERINT HÁTRÁNYOS ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS GYERMEKEK (LSD. GYERMEKVÉDELEM)

A gyermekek fejlődési tempója, élet- és nevelési körülményei eltérőek. Különböznek egymástól testi, idegrendszeri, értelmi képességeik, érzelmeik, érdeklődésük, aktivitásuk terén. Az egyéni, differenciált bánásmód megteremti a lehetőségét annak, hogy a gyermekek a rájuk jellemző sajátosságokkal együtt is be tudjanak illeszkedni a közösségbe, annak értékes, tevékeny tagjává váljanak.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi, vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel; szükség esetén szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, stb.) közreműködésével.

10. BOLDOGSÁGÓRA ALAPPROGRAM

A program szakmai irányítói Bagdi Bella a Jobb Veled a Világ Alapítvány megalapítója, Prof. Oláh Attila az ELTE Pozitív Pszichológiai Kutatócsoportjának vezetője és Prof. Dr. Bagdy Emőke klinikai szakpszichológus, pszichoterapeuta, a program fővédnöke. A program mára már mozgalommá nőtte ki magát és alternatív pedagógiai programként működik. Hazánkban és hazánkon kívül több mint 7332 csoportban 3000 pedagógussal folynak Boldogságórák. 2017 – től egész Európában -öt nyelven- van lehetőség csatlakozni a mozgalomhoz.

Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés rész alatt a

Célunk: részbe

- Boldogságórák keretein belül a hétköznapi problémákkal való megküzdés támogatása, az önismeret és a személyes kompetenciák fejlesztése, valamint boldogságérzetet fokozó technikák bemutatása

Boldog Óvoda, boldog közösség

„A mai napon, a mai napon
A boldogságra rátalállok,
Rátalállok, ahol vagyok,
Hopsz, elkapom, megfogom!”

Óvodánk 2025/2026 nevelési évre megpályázza a Boldog Óvoda címet, amely által részt veszünk a Jobb Veled a Világ Alapítvány Boldogságóra Programjában. A program a pozitív pszichológia tudományos eredményeire épít és egyaránt támogatja a gyerekek, a szülők és a pedagógusok lelki jóllétét.

A boldogságórák témáit havonta több alkalommal, fokozatosan és sokrétűen, játékos tevékenységeken keresztül ismertetjük meg a gyerekekkel. A témák felelevenítésére tudatosan keressük a lehetőséget a hétköznapi élet eseményeiben is. Boldogságóráink elengedhetetlen részét képezik Bagdi Bella dalai, a zenés mozgás és a tánc, amelyeket az érzelemkifejezés és megélés fontos eszközeinek tekintünk.

Tudományos alapját a pozitív pszichológia eredményei és a pozitív pszichológia érzelem elmélete adja. Hatásvizsgálatát a 2015-2016-os tanévben az ELTE Pszichológiai Kutatócsoportja végezték. A mérési eredmények megerősítették a Boldogságórák közvetlen hatását. Bizonyított, hogy a pozitív érzelmi állapotot generálva a gyakorlatok megnyitják az elmét, fokozzák az érdeklődést és erősítik a figyelemkoncentrációt. Optimistább,

magabiztosabb, kitartóbb gyerekeket figyelhetek meg saját korosztályukban, a vizsgálatokban.

A boldogságórák célja:

- pozitív orientáció, pozitív irányú tudatos figyelemirányítás elsajátíttatása
- önmagunkhoz és másokhoz való pozitív viszonyulás kialakítása
- önismeret, pozitív énkép támogatása
- személyes kompetenciák felfedeztetése és fejlesztése által a magabiztosság és az önbizalom erősítése
- negatív érzelmek feldolgozása, problémamegoldás segítése, megküzdési stratégiák elsajátíttatása
- pozitív érzelmek megélése, lehetőség biztosítása elérésükre, boldogságszint fenntartása és növelése változatos boldogságfokozó technikákkal

A boldogságórák témakörei:

1. A hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. A társas kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. A megbocsátás gyakorlása
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A boldogságórák 8 előnye:

1. Fejleszti a gyerekek problémamegoldó készségét.
2. Szélesíti a gyerekek látókörét és gondolkodásmódját.
3. Testi, szellemi és társas erőforrásokat épít.
4. Egyensúlyozza a negatív érzelmeket.
5. Óvja a gyermekek mentális egészségét.
6. Csökkenti az agressziót a gyermekközösségben.
7. Javulnak a gyerekek tanulási eredményei.
8. Miközben tanítasz, te magad is fejlődész, boldogabbá válsz.

Havonta 2 alkalommal tartunk Boldogságórát a Nyuszi csoportban A Boldogságórák felépítését követni nem kötelező. Szerkezeti egységekhez találunk ötleteket a módszertani kézikönyvben.

- a téma bevezetése
- foglalkozást kezdő relaxáció
- személyiségfejlesztő gyerekdalok éneklése
- a téma feldolgozása
- a foglalkozás lezárása
- a téma továbbadása

Teljes óraterveket, azért nem találunk a kézikönyvben, mert a szerzők fontosnak tartják a csoportra készített, a pedagógus kreativitását beindító szabadságot.

A program az élménypedagógia módszerére épül, eszköztára sokrétű. Az egyéni és csoportos tanulást változatosan támogatja. Az órák alapja a bátorító, megerősítő attitűd. A foglalkozásokon helyet kap a feszültségoldás, relaxáció, meditáció, saját élmények felidézése. Játékos feladatokon, gyakorlatokon keresztül segíti a lelki egészség megőrzését illetve a közösség fejlesztés.

A megvalósult boldogságóra foglalkozásokról havi beszámolót készítünk, melyet feltöltünk a <https://www.boldogsagora.hu/> oldalra. A Boldogságóra felelősét az óvoda munkaterve tartalmazza.

Célunk a Boldog Óvoda cím megszerzése majd az Örökös Boldog Óvoda cím elnyerése, illetve a program tovább folytatása.

11. FELHASZNÁLT IRODALOM

- Az óvodai nevelés országos alapprogramja
- Lukács Józsefné - Ferencz Éva: A játék nem csak játék!?
- Nagy Jenőné: Óvodatükör
- Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból
- Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel /JNSZ Megyei Pedagógiai Intézet, Szolnok, 1997./
- Dr. Hegyi Ildikó: Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban
- Perlai Rezsőné: A matematikai nevelés módszertana. /Nemzeti Tankönyvkiadó 1997./
- Perlai Rezsőné: Matematikai játékok óvodáskorban /Flaccus Kiadó 2014./
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában /Alex-Typo Kiadó Bp.1992./
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin - Dr. Páli Judit: Komplex prevenciós óvodai program /Adatbank OKI 1996./
- Forrai Katalin : Ének az óvodában Bp, Zeneműkiadó, 1974.
- Zilahi Józsefné: Mese, vers az óvodában I. /Nemzeti Tankönyvkiadó 1994./
- Aszalai Anett - Horváth Judit - Horváthné Csapucha Klára – Dr.Rónáné Falus Júlia: Amit az óvónőnek észre kell venni
- Zsámboki Károlyné – Eperjesy Barnáné – Kissné Zsámboki Réka: Az óvodai élet építőkövei
- Körmöczy Katalin: Hová bújt a matematika I-II-II.
- Lukács Józsefné- Ferenczi Éva: A játék nem csak játék /Flaccus Kiadó 2010/
- Kósáné Ormai Vera: A mi óvodánk

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A módosított Pedagógiai Programot az intézmény nevelőtestülete valamint a szülők képviselőjében a szülői szervezet elnöke a 3/2022-2023. (2022.09.30) határozatával elfogadta .

.....
dátum

.....
nevelőtestület nevében aláírás

.....
Nagyné Györei Éva
óvodavezető

A Pedagógiai Programot az intézmény fenntartójához tájékoztató jelleggel eljuttattuk.

Ph

.....
dátum

.....
Nagyné Györei Éva
óvodavezető

13. MELLÉKLET

1.SZ MELLÉKLET

A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelő fejlesztő munkát segítő eszközök, felszerelések jegyzéke

TEVÉKENYSÉG	SPECIFIKUM	DARAB
ÉNEK, ÉNEKES JÁTÉKOK, ZENEHALLGATÁS	CD lejátszó (csoportonként)	1 – 1
	CD-k	15 – 20
	Ritmusbotok, rázó – ütőhangszerek	10
	Triangulum	2
	Csörgődob, ujjcintányér, dobok, cintányérok	5 – 6
	Dalos játékok kellékei: filckalap, kendők, kötények	4
	Maszkok, fejdíszek	25
	szoknyák, kalapok	10-15
	Felnőttek játékához	
	Furulya	3
Hangvilla	1	
VERS, MESE, BÁB, DRAMATIZÁLÁS	Párnák	15
	Paraván	2
	Ujjbábok, síkbábok	15 – 20
	Kesztyűbábok	10 – 15
	Dramatizálást segítő eszközök:	
	Kalapok, sapkák, fejdíszek, kendők	10 – 15
	Jelmezek	8 – 10
	Táskák, hátizsákok	2 – 3
	Fényképező	1
Videokamera	1	
MOZGÁS AZ UDVARON	Gumilabda	20
	Kosárlabda	3 – 4
	Kosárpálánk	2
	Faautó, kismotorok, talicskák	15
	Homokozó készlet (csoportonként)	5
	Homokozó medence	1
	Focikapu	2
	Babaház	2
	Rajzoló tábla	1
	Rotikom	1
	Széchenyi játékhajó	1
	Napraforgó köteles forgóhinta	1
MOZGÁS A TORNASZOBÁBAN	Tornapad (csoportonként)	2 - 3
	Labdák (szivacsos, kis)	20 – 25
	Tornaszőnyeg	4

TEVÉKENYSÉG	SPECIFIKUM	DARAB
	Tornakarika	20 – 25
	Kendők, szalagok	20 – 25
	Füleslabda	7
	SCOGYM mozgásfejlesztő készlet	1
	GREIFSWALD készlet	1
	Trambulin	2
	Kismotorok	15
	Rollerek	6
	Hengerkészlet	1
	Zsámolyok	6
	Egyensúlyozó kúp	1
	Tipróka	2
	Pallók	3
	Szekrények	2
	Bordásfal	9
	Gólyaláb	2 pár
	Mocsárjáró	3 pár
	Babzsák	25
	Gumilabda	10
	RAJZOLÁS MINTÁZÁS KÉZIMUNKA	GYURMÁZÁSHOZ
Plasztilin, liszt, só, olaj		Szükség szerint
RAJZOLÁSHOZ		
Zsírkréta, ceruzák, filctollak, (csoportonként)		10 cs.
Rajztábla (csoportonként)		2 – 3
FESTÉSHEZ		
Vízfesték (csoportonként)		6 – 8
Tempera		6 – 8
Ecsetek (különböző vastagságú)		25 – 30
KÜLÖNBÖZŐ PAPIROK		
Félfamentes rajzlap, géppapír, karton, fotó karton, krepp papír, fűzőlap, színes lap, csomagoló papír, műszaki karton, stb.		Szükség szerint
GYÖNGYFŰZÉSHEZ		
Különböző méretű, anyagú gyöngyök, damil		Szükség szerint
FONALMUNKÁHOZ		
Különböző vastagságú fonalak, hímző fonal		
Szövőkeret		1+12
Tompa hegyű tű		10
ÉPÍTÉSHEZ		
Papírdobozok, hengerek stb. + csoportszoba építő játékaik ld.:építő, konstruáló játék		Szükség szerint
BARKÁCSOLÁSHOZ		

TEVÉKENYSÉG	SPECIFIKUM	DARAB
	Textílek, vatelin, hurkapálca, gomb, tortapapír, szerszámok, csuhé, szalma, rafia, termések, szárított virágok	Szükség szerint
	GIPSZÖNTÉS	
	Modell gipsz, gipszöntő forma (3-4 készlet)	Szükség szerint
	ASZFALTRAJZ	
	Aszfaltkréta, fehér – színes	2 – 3 doboz
	EGYÉB ESZKÖZÖK	
	Ragasztók (technokol, stift, tapéta)	Szükség szerint
	Rajztartók (csoportonként)	25
	Faliújság a rajzoknak (csoportonként)	1
	Ollók (csoportonként)	10
KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	Színes tudományos képeskönyvek	10 – 15
	Állat – növényhatározó	2 – 3
	Távcső, nagyító	1
	Állatok világa	1
	Növények világa	1
	Emberek világa	1
	Közlekedés világa	1
	Diafilmek (doboz)	12
	Érzékelő játék – tapintás	1
	Érzékelő játék – szaglás	1
	Érzékelő játék – hallás	1
	Érzékelő játék – súly	1
	Játszva megtanulom az évszakokat	1
	Társasjátékok: Tudnak-e malacok repülni, Évszakok	1-1
	Földgömb	1
	Videó kazetták	5
Vasúti- és úttest alkatrészek közlekedési táblák készlet	1	
ANYANYELVI FEJLESZTÉS ESZKÖZEI	A mackók beszélgetnek minket	1
	Anyanyelvi fejlesztő játék (készlet)	1
MATEMATIKAI FEJLESZTÉS ESZKÖZEI	Ravensburger – első számolás	1
	Ravensburger logikai társasjátékok	3
	MINIMAT készlet	1
	Színes rúd készlet	3
	Mágnes tábla	25
	Rulette – almás társasjáték	3
	GIROFORM – síkidomos kirakó	6
	Dominó	1
	Az óvónők által készített eszközök	Szükség szerint

TEVÉKENYSÉG	SPECIFIKUM	DARAB
	Kék logikai készlet	1
	Tükrök	25
MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK ESZKÖZEI	Gereblye, seprű	3 – 4
	Talicska	3 – 4
	Locsolókanna	3 – 4
	Gyúródeszka, nyújtófa, téztszagatók	1 – 1
	Zöldségszeletelő, hámozó kés csoportonként	3 – 4
	Műanyag tálak csoportonként	3 – 4
	Vágódeszka	3
	Gyümölcsmosó	1 – 1
	Ruhakefe, cipőkefe	1 – 1
KÜLÖNBÖZŐ JÁTÉK- FAJTÁK ESZKÖZEI	Bababútor	1 – 1
	Babák, babaruhák	6 – 8
	Edények	10 – 15
	Babakocsi	3 – 3
	Babaház	2
	Vasaló, vasalóállvány	2 – 2
	Szárító	2 – 2
	Bevásárlókocsi	3 – 3
	Pénztárgép	2 – 2
	Tálkák	5 – 5
	Játék élelmiszerek	10 – 10
	Orvosi táska	2 – 2
	Fodrászjáték kellékek	2 – 2
	Játék telefon	3 – 3
	Plüss állatok	10 – 10
	Állatkertes játék	2 – 2
	Autópálya	2 – 2
	Autók, különböző járművek, közlekedési eszközök	15 – 15
	Terepasztal	1 – 1
Játéktartó kosarak	10 – 10	
ÉPÍTŐ, KONSTRUÁLÓ JÁTÉK	Puzzle, mesekocka	10 – 10
	Legó	3 – 3
	Tüsi	1 – 1
	Pötyi	2 – 2
	Fakocka, várépítő	2 – 2
	Gyöngyfűző	3 – 3
	Dupló	3
	Geomag	2
	Jáva építő	1
	Golyó pálya	2
	Logi-vár	3
	SZABÁLYJÁTÉK	Kártya
Dominó		3 – 3
Társasjáték		5 – 5

TEVÉKENYSÉG	SPECIFIKUM	DARAB
	Formaazonosító	2 – 2
	Csodadominó	3 – 3
	Figurix	3
	Graboló	1
	Dobble	1
EGYÉNI FEJLESZTÉST SZOLGÁLÓ FELSZERELÉSEK AZ ÉRTELMI KÉPESSÉGEKET, (ÉRZÉKELÉS, ÉSZLELÉS, EMLÉKEZET, FIGYELEM, KÉPZELET, GONDOLKODÁS) KREATIVITÁST FEJLESZTŐ ESZKÖZÖK	Logicco tábla cserélhető feladatlapokkal	5
	Gondolkodj és építs –MOKA fejlesztő játék	1
	Szuperdominó 2, számolás, asszociáció gyakorlásához	1
	Szuperdominó 3	1
	Hogy is történt – megfigyelőképesség, gondolkodás, időrendiség gyakorlásához	1
	Mágnestábla és nyelvi gyakorló kártya	1
	Számoló doboz – 2. Készlet	1
	ABAKUSZ – logikai készség fejlesztésére	1
	TOPOPRIMO – tájékozódás térben	1
	Építs és dönts	3
	Puzzle	20
	Differix	1
	Rulette	1
Meceni és Co	1	